

Förskollärares uppfattningar om fenomenet dans i förskolan

En kvalitativ intervjustudie inspirerad av en fenomenografisk forskningsansats

Namn: Gabriella Arvidsson, Josefina Eriksson och Josefin Wiklund
Program: Förskolläraryrket

Examensarbete: 15 hp
Kurs: LÖXA2G
Nivå: Grundnivå
Termin/år: VT 2023
Handledare: Niklas Rudbäck
Examinator: Agneta Simeonsdotter

Nyckelord: Dans, förskola, förskollärare, fenomenografi, fenomen, uppfattningar, variation

Abstract

Studiens syfte är att ta reda på vad några noga utvalda förskollärare har för uppfattningar om fenomenet dans i förskolans verksamhet samt om dansens plats i verksamheten utifrån förskolläraernas tidigare erfarenheter. Studien är viktig för förskollärares profession utifrån forskning som poängterar att barns lärande genom dans stärks på flera olika sätt (Lutz & Kuhlman, 2000; Moerman, 2016; Lobo & Winsler, 2008; Matthews m.fl., 2016). Det är en kvalitativ intervjustudie som är inspirerad av en fenomenografisk forskningsansats. Intervjuerna är genomförda på fem legitimerade förskollärare från tre olika kommuner i södra Sverige. I vår analys av resultatet har vi utgått från sjustegsmodellen som Dahlgren & Johansson (2015) beskriver finns inom den fenomenografiska metodansatsen vi inspirerats av. Resultatet/analysen genererade tre övergripande kategorier: (1) Uppfattningar kring dans kopplat till erfarenheter, (2) Uppfattningar om fenomenet dans samt (3) Uppfattningar om dansens syfte i verksamheten. Utifrån kategorierna har vi fått fram att förskollärares tidigare erfarenheter påverkar dansens plats i verksamheten genom att dansen inte prioriteras eller får ett tydligt syfte. Resultatet visar även på att det fanns gemensamma men även spridda uppfattningar om fenomenet dans. Av samtliga förskollärare uppfattades dans som roligt och någonting som genomförs tillsammans med musik. En spridd uppfattning var kring fri dans där förskollärarna hade olika uppfattningar kring vilka förkunskaper barn behöver i dans. Till sist framgick det att när förskollärare har ett syfte med dansaktiviteterna blir syftet att röra på kroppen, skapa delaktighet och att ha roligt tillsammans.

Förord

Till att börja med vill vi tacka de forskollärare som tagit sig tid till att delta i vår studie. Utan er hade vårt examensarbete inte varit möjligt att genomföra.

Vi vill också tacka vår handledare Niklas Rudbäck, på högskolan för scen och musik vid Göteborgs universitet, för vägledning och stöd under vårt arbete med examensarbetet.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	4
1. Inledning	6
2. Syfte och frågeställningar	7
2.1 Syfte.....	7
2.2 Frågeställningar.....	7
3. Tidigare forskning	8
3.1 Studenters osäkerhet och bristande förmåga.....	8
3.2 Studier om dans som undervisning.....	9
3.3 Barns sociala förmågor utvecklas genom kreativ dans.....	10
3.4 Förskollärares uppfattningar av lärande.....	10
4. Teoretisk utgångspunkt och centrala begrepp	12
4.1 Fenomenografi.....	12
4.2 Begrepp.....	12
4.2.1 Fenomen.....	12
4.2.2 Uppfattning.....	13
4.2.3 Första och andra ordningens perspektiv.....	13
4.2.4 Variation.....	13
5. Metod och genomförande	14
5.1 Kvalitativ ansats.....	14
5.2 Urval.....	14
5.3 Genomförande av intervjuerna.....	14
5.4 Bearbetning och analys.....	15
5.4.1 Kategori.....	16
5.4.2 Sjustegsmodellen.....	16
5.5 Reliabilitet.....	17
5.6 Validitet.....	18
5.7 Generaliserbarhet.....	19
5.8 Etisk hänsyn och avvägningar.....	19
6. Resultat och analys	20
6.1 Uppfattningar kring dans kopplat till erfarenheter.....	20
6.2 Uppfattningar om fenomenet dans.....	22
6.3 Uppfattningar om dansens syfte i verksamhet.....	23
6.3.1 Tydliga syften för dansen i verksamheten.....	24
6.4 Sammanfattning av resultat och analysdel.....	25
7. Diskussion	27
7.1 Metoddiskussion.....	27
7.2 Relaterar förskollärarens danserfarenheter till hur de uppfattar dansens plats i verksamheten?.....	28
7.3 Hur uppfattar förskollärare dansaktiviteternas syfte?.....	29
7.4 Hur uppfattar förskollärare fenomenet dans i förskolans verksamhet?.....	31

7.5 Relevans för förskollärares profession.....	33
7.6 Förslag på vidare forskning.....	33
7.6.1 Lärande om naturkunskap kopplat till dans.....	33
7.6.2 Uppfattningar om genus kopplat till dans.....	34
8. Referenslista.....	35
9. Bilagor.....	38
9.1 Intervjuguide.....	38
9.2 Samtyckesavtal.....	39

1. Inledning

Vi har under vår utbildning lärt oss att "alla kan dansa" samt att dans gynnar barnens lärande i förskolans verksamhet. Det är även något som Lindqvist (2019) poängterar flera gånger i sin artikel att studenterna på förskolläraryrket som hon intervjuat berättar. Vi vill därför i vår studie ta reda på vilka uppfattningar förskollärare har om att använda dans i förskolans verksamhet, då vår erfarenhet är att dansen som aktivitet aldrig eller sällan används. Vi kan även koppla ihop våra tankar om vikten av dans i förskolan med ett mål i "Läroplan för förskolan" (2018) där det står att förskollärarna har ett särskilt ansvar för utbildningen där ett pedagogiskt innehåll ska finnas i undervisningen. Undervisning innebär att ge barnen möjlighet till utveckling och lärande där läroplanens mål är utgångspunkten för att stimulera och utmana barnen. Det står i ett av läroplanens mål att förskolan ska ge varje enskilt barn möjlighet till att utveckla förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter genom dans (Lpfö18, 2018). Dansens närvaro i förskolan kan också kopplas till artikel 31 i barnkonventionen (UNICEF, 2018) där det står att barnen har rätt till att delta i kulturella och konstnärliga sammanhang samt att de ska uppmuntras till det. Förskollärare kopplar dans bland annat till hälsa och gemenskap, vilket även Lindqvist (2020) gör. Lindqvist poängterar också att dansen utvecklar kunskap i mycket annat, bland annat utvecklas personers kunskap utifrån kreativitet samt problemlösning. Att dans gynnar barns lärande är även något som Moerman (2021) beskriver i sin bok "Dans som undervisning". Han menar på att genom att använda dans i förskolans verksamhet kan det ge barnen möjlighet till att lära av varandra, genom att de utformar samma rörelse på olika sätt och att barnens samspel då blir rikare.

I likhet med Moerman (2021) finner vi dansen som meningsfull genom att barnen får erfara rörelse samt ges möjlighet till att använda sin fantasi bortom det förbestämda. Moerman berättar vidare att dansen utvecklar barnens balans, koordination, flexibilitet, styrka, snabbhet, uthållighet och deras motoriska reaktionsförmåga. Barnen får även möjlighet till att lära sig mycket om dans genom att de utforskar kroppen. När kroppen sätter igång i en rörelse samspelar kroppen, tid och kraft vilket skapar en relation mellan rörelse, kroppsdelar, rytmer, musklernas ansträngningar samt rummet. Att dans är kopplat till rörelse och rytm är även något som Nationalencyklopedin (u.å.) definierar som dans. Dans definieras som rörelser till en melodi eller rytm där rörelser sker med hjälp av kroppen vid en specifik tid och på en särskild plats. Av tidigare beskrivningar kring dansens goda påverkan på barns lärande, har vi valt att undersöka dansens plats i förskolans verksamhet.

2. Syfte och frågeställningar

2.1 Syfte

Syftet med vår studie är att ta reda på vad några noga utvalda förskollärare har för uppfattningar om fenomenet dans i förskolans verksamhet samt om dansens plats i verksamheten utifrån förskollärarnas erfarenheter.

2.2 Frågeställningar

- Hur uppfattar förskollärare fenomenet dans i förskolans verksamhet?
- Hur uppfattar förskollärare dansaktiviteternas syfte?
- Relaterar förskollärares danserfarenheter till hur de uppfattar dansens plats i verksamheten?

3. Tidigare forskning

I kommande stycken kommer vi att redovisa tidigare forskning som vi anser är relevant till vår studie.

3.1 Studenters osäkerhet och bristande förmåga

Lindqvist (2019) har gjort en studie på studenter från förskolläraryrket, där syftet har varit att tolka och förstå studenternas tankar kring sin egen läroprocess i dans, rörelse och drama genom skapande-kurser. Studenterna delgav ett flertal olika reflektioner kring vad de tagit med sig från den tidigare kursen, deras inställning samt det pedagogiska arbetet i deras kommande yrkesroll. Av de olika reflektionerna kom författaren fram till att förskolläraryrket uppbyggd och utrymme för de estetiska uttrycksformerna skapar svårigheter för studenter att skilja på dans och drama.

Lindqvist (2019) var förvånad över att studenternas minne kring den tidigare kursen var så pass bra, på grund av att den var kort och i början av utbildningen. Författaren tolkar att det beror på att studenterna fick involvera hela kroppen både individuellt och i samspel med andra vilket gav lärandet betydelse. Lindqvist poängterar utifrån sitt resultat att då många studenter upplever osäkerhet och en bristande förmåga inom ämnet, troligtvis kan ge konsekvenser på förskolläraryrkets profession. Författaren beskriver vidare utifrån sin tolkning av resultaten att kroppen och estetiska läroprocesser inte får en speciellt stor plats i förskolläraryrket vilket leder till att studenter blir osäkra.

I likhet med Lindqvists forskning om studenters osäkerhet och bristande förmåga har även Pastorek Gripsons m.fl. (2022) i sin forskning, som handlar om förskollärares arbete och förståelse för dansundervisning i förskolan, kommit fram till att förskollärare upplever en bristande kunskap inom dans. Förskollärares osäkerhet och bristande kunskaper i och om dans nämner även Lindqvist och Pastorek Gripson (2022) kan vara en anledning till att förskollärare inte arbetar kontinuerligt med dans i förskolans verksamhet.

Pastorek Gripsons m.fl. (2021) har undersökt hur stor plats dansen tar i förskolläraryrket på olika universitet och högskolor i landet genom att granska kursplanerna. I resultatet framgick det stora skillnader mellan universitetet och högskolorna. Både genom benämning av ord, syftet med lärandet och antalet poäng som ämnet tar upp. Ett av resultaten var bland annat att sju av tolv universitets kursplaner inte nämnde dans specifikt, men att alla universiteten nämner estetik i kursplanen. I kursplanerna beskrivs dans som en estetisk aktivitet vilket även kunde innehålla konstformer såsom bild, drama och musik. Utifrån kursplanerna visade resultat på att dans som ämne har en ganska liten plats i förskolläraryrket eller att den inte existerar alls. Det visade sig att dansen istället ofta fungerade som ett verktyg för att lära sig andra ämnen, som exempelvis språk och matematik. Forskarna kom alltså fram till att utbildningen skiljer sig åt ganska mycket beroende på var man studerar, vilket skapar ojämlika förutsättningar i lärande i och om dans, rörelse och kroppen. Kopplat till Lindqvist (2019) skapar det frågor i hur väl förskollärare blir utbildade i att utveckla barns möjligheter i de estetiska uttrycksformerna som till exempel dans när inte alla universitet och högskolor erbjuder möjligheter att utveckla studenternas danskunskaper under utbildningen. Pastorek Gripson m.fl. (2021) menar att det då inte är så konstigt om förskollärare inte undervisar i dans i förskolans verksamhet när dansen inte är ett nämnvärt ämne under utbildningen. Slutligen poängterar de vikten av att stärka dansens närvaro i förskolläraryrket för att kunna erbjuda en hög kvalitet till studenterna att ta med sig ut

i yrkeslivet samt till barnen för att förbättra barnens möjligheter till lek, estetiska uttryck och kreativt lärande.

3.2 Studier om dans som undervisning

Lutz och Kuhlman (2000) skriver i sin forskning om betydelsen av att ha dans i läroplanen för att den ska kunna ligga till grund för en del av undervisningen. Genom att undervisningen består av dans menar Lutz och Kuhlman, att barnen ges möjlighet att gynnas på flera sätt såsom kroppskontroll, kroppsmedvetenhet, självförtroende, respekt samt uttryckande av känslor.

Vidare i artikeln läggs fokus på undervisning om kulturer genom dans. I sin forskning belyser Lutz och Kuhlman (2000) att barn som fick ta del av dans som undervisning fick en mer detaljerad kunskap om kulturerna. Lutz och Kuhlman belyser också att dans som redskap underlättade barnens inläring. Dansen i undervisningen bidrog till att barn som annars hade svårt att ta del av den vanliga undervisningen engagerade sig mer spontant med mycket tänkande och jämförande. I likhet med Lutz och Kuhlman beskrivning om kultur och dans som ett bra komplement belyser även Pastorek Gripson m.fl. (2022) i sin forskning att förskollärare kan välja att spela musik med olika språk samt visa danser från andra kulturer för att visa på olikheter som bidrar till lärande.

Lindqvist och Pastorek Gripson (2022) har gjort ett aktionsforskningsprojekt med syftet att redogöra för förskollärares erfarenheter av undervisning i dans. Aktionsforskningsprojektet har sin utgångspunkt i ett genus- och jämställdhetsperspektiv där pojkar tagit avstånd till dans då det enligt stereotypiska föreställningar anses vara en "flick-aktivitet". I studien framkom det att undervisning i dans bedrivs både planerat och spontant då förskollärarna inte är beroende av en specifik lokal. Förskollärarna menar att dansen kan genomföras i olika rum i verksamheten men även utomhus där vilken plats som helst kan göras till en dansyta. De fortsätter med att förklara att platser som inte annars är särskilt intressanta för barnen lockar barnen om de skapar en aktivitet där de kan dansa tillsammans.

I Lindqvist och Pastorek Gripsons (2022) studie framkom det också att förskollärarna arbetar på flera olika sätt med dansen. En förskola använder sig mycket av dansjolar vilket till en början inte lockade pojkarna då de ansåg att det bara var för flickor, men dansjolarna gjorde senare att hela barngruppen blev mer inkluderande. I samband med dansen använde sig flera förskollärare sig av digitala verktyg, som också är en del av förskolans läroplan, då fick barnen till exempel göra skuggdans genom att dansa i motljus från en projektor. Andra förskollärare använde sig av digitala verktyg genom att barnen till exempel fick dansa till klipp från Melodifestivalen när det var ett stort intresse hos barnen. Det finns även förskollärare som använder digitala verktyg för att belysa olika genrer av dans och genus genom olika människor som dansar. Studien visade även på att en förskollärare inte använde sin egen kropp vid undervisning i dans utan istället använde sig av bilder på andra människors kroppar för att stimulera barnen till dans.

Slutligen framgick det i Lindqvist och Pastorek Gripsons (2022) studie att förskollärarna uppfattar syftet med dans i förskolan som otydligt. Förskollärares enskilda kunskaper och

erfarenheter har stor påverkan på dansundervisningen. Förskollärarna poängterar dock att de genom att ta del av varandras övningar och positiva upplevelser inspireras av varandra.

Vidare belyser även Moerman (2016) i sin forskning att dans har ett betydelsefullt värde i undervisningen. Moerman lägger fokus på dansen kopplat till naturvetenskap i sin forskning där han menar att genom använda dans i undervisningen om naturvetenskap kan barnens värld samt den annars ganska abstrakta vetenskapsvärlden sammanlänkas, vilket på så sätt ökar barnens förståelse av världen.

3.3 Barns sociala förmågor utvecklas genom kreativ dans

Lobo och Winsler (2008) gjorde en åtta veckor lång studie på 40 barn där de ville se barns utveckling inom social kompetens. De delade upp barnen slumpmässigt i två grupper, den ena gruppen hade fokus på kreativ dans och den andra kallades för "uppmärksamhets kontrollgrupp". Både innan och efter studien fick lärare och föräldrar bedöma barnens sociala förmåga utan att veta vilken grupp barnen tillhörde. Studien kom fram till att barns sociala förmågor utvecklas markant mer i den kreativa dansgruppen.

Kreativ dans är, enligt Lobo och Winsler (2008), tolkningar av barnens egna idéer, känslor och sinnesintryck som tolkas genom barnets egna unika användning av kroppen i rörelse. Författarna menar vidare att den kreativa dansen är en metod för att lära sig om sina egna personliga styrkor och svagheter. Författarna poängterar också att dans uppmuntrar nya idéer samt att genom dansen utforskar barnen nya fysiska, sociala och känslomässiga utrymmen.

Matthews m.fl. (2016) har gjort en studie på barn i grundskolan i USA med fokus på inläring i sociokulturella sammanhang med hjälp av rytm och såg då, i likhet med Lobo och Winsler (2008), en stor utveckling hos barnen. Matthews m.fl. (2016) menar också att rytmik är bra för utveckling av de biologiska funktionerna såsom balans, timing och koordination. Forskarna menar vidare att genom att använda sig av rytm som metod i barns undervisning kan det stödja barnens utveckling och styrka deras välbefinnande. De lyfter också fram att om inte barnen får chans att använda sig av rytm kan deras utveckling bli begränsad. De berättar också att forskning om rytms påverkan på barns utveckling samt pedagogers erfarenheter med att använda rytm i sin undervisning är väldigt begränsad och att det är därför de valt att undersöka rytm som ett pedagogiskt verktyg närmare. Aktiviteter med rytm kan till exempel vara musik, dans, muntliga rim samt annan kroppslig rörelse.

3.4 Förskollärares uppfattningar av lärande.

Nikkoa och Ugasteb (2019) har gjort en studie där de utgår från den fenomenografiska ansatsen för att ta reda på hur finska kontra estniska förskollärares uppfattningar om deras egna lärande liknar varandra eller skiljer sig åt.

Det medverkade 70 stycken kvinnliga lärare i studien, 35 stycken från varje land. I studien visar författarna på de likheter som grannländerna har, bland annat i skolsystemet, undervisningen, utbildningen samt läroplanen. Därefter poängteras skillnader i form av att kompetenskraven är högre i Estland än Finland. Därefter gjordes fördjupningar av lärarnas individuella uppfattningar.

I analysen av datan i studien visade sig flera likheter med uppfattningar om lärande. Alla lärare uppfattade att praktiskt lärande var mer givande än det teoretiska där det också delade

med sig av flera sätt att lära sig på. Det framgick även tydliga skillnader om lärarnas uppfattningar om lärande som kom att handla om bredare samhällsliga och kulturella frågor i de olika länderna. Nikkoa och Ugasteb (2019) avslutar studien med att poängtera att studien är givande i utvecklandet av lärarutbildningen och fortbildning för lärare.

4. Teoretisk utgångspunkt och centrala begrepp

Vid en vetenskaplig studie vill forskare inte betrakta och se innehållet utifrån sina egna intressen och tidigare erfarenheter, där av är en teori av stor vikt (Pramling, 2020). Genom att ha en teori i en vetenskaplig studie menar Pramling att forskaren tydligt kan rama in vad och hur forskaren vill studera sitt valda ämne. Föreläsningsvis beskriver Pramling att de begrepp som finns i de olika teorierna hjälper till när det kommer till tolkningen av studien. Så genom att ha en teori att utgå ifrån kan det ses som ett verktyg i studien där forskaren kan systematisera all sin kunskap för att tyda fram något tills att det blir givande och förståeligt. I kommande stycke kommer vi att beskriva vår valda teoretiska utgångspunkt samt centrala begrepp inom teorin.

4.1 Fenomenografi

Vi har valt att inspireras av fenomenografin i vår studie. Fenomenografin utvecklades i början av 1970-talet (Svensson & Åkerblom, 2020). Ordet fenomenografi kommer ursprungligen från grekiskan och betyder "beskrivning av det som visar sig". Ansatsen fenomenografi är en speciell utveckling av kvalitativa metoder som är utvecklad av forskningsgruppen *Inom*-gruppen (Larsson, 1986). Marton och Booth (2000) poängterar att ansatsen används för att identifiera och hantera forskningsfrågor som en specialisering för att uppmärksamma frågor som är relevanta för att få förståelse för något i en pedagogisk miljö.

I den fenomenografiska ansatsen undersöks hur något är och hur något uppfattas vara. Enligt Svensson och Åkerblom (2020) samt Dahlgren och Johansson (2015) handlar fenomenografi om att kartlägga variation utifrån uppfattningar kring fenomenet bland en grupp människor. Larsson (1986) sammanfattar ansatsen som ett sätt att vilja beskriva hur fenomenen i omvärlden uppfattas av människor där fokuset ligger på innebörder och hur något framstår för människor. Marton och Booth (2000) menar att det förutsätter att människor kan se samma fenomen ur flera perspektiv för att kunna förstå olika uppfattningar.

I vår studie tycker vi därför att det är relevant att hämta inspiration från fenomenografin. Det för att fenomenografin är en metodansats som används för att analysera och ta reda på olika människors uppfattningar om ett fenomen (Dahlgren & Johansson, 2015). Vårt syfte med studien handlar om dans i förskolan som ett fenomen, där vi vill ta reda på variationer av förskollärares uppfattningar om dansen samt om dansens plats i verksamheten utifrån förskollärares erfarenheter.

4.2 Begrepp

I den fenomenografiska ansatsen belyser Larsson (1986) att forskningsobjektet är *andra ordningens perspektiv* som handlar om hur omvärlden ter sig för någon. I ansatsen samlas en empirisk grund in genom intervjuer med människor. Därefter letas kvalitativt skilda *uppfattningar av fenomenet* upp, i vårt fall om fenomenet dans. Dessa skilda sätt skrivs fram som *variationer* bland människors uppfattningar. Variationerna i uppfattningarna presenteras genom att de delas in i olika *kategorier*. Det för att kvalitativt skilda variationer av uppfattningar ska framträda. På detta sätt hör begreppen samman och gör de centrala i den fenomenografiska ansatsen och i vår studie.

4.2.1 Fenomen

Enligt Richardson (1999) är fenomenografin kopplad till Kvants idé om att det finns en skillnad mellan objektet i sig (noumenon) och hur objektet visar sig (fenomen). Fenomen handlar inte om hur något egentligen är utan hur fenomenet uppfattas av olika människor (Larsson, 1986).

4.2.2 Uppfattning

Uppfattningar handlar om människors sätt att uppfatta sin omvärld (Larsson, 1986). Larsson beskriver uppfattning som det som inte sägs eller som inte behöver sägas, ett antagande som är övertygande eller som tas för givet och som ligger till grund för våra åsikter och förståelser. Dahlgren och Johansson (2015) förklarar uppfattning som ett sätt att förstå eller erfara något.

4.2.3 Första och andra ordningens perspektiv

Claesson (2020) menar att man i fenomenografin skiljer mellan “det första ordningens perspektiv” och “det andra ordningens perspektiv” där man enbart använder sig av “det andra ordningens perspektiv” i sina analyser. Det för att granska människors olika tankar och uppfattningar.

Larsson (1986) beskriver att “det första ordningens perspektiv” handlar om fakta. Vilket menas med vad som kan observeras med fokus på om något är sant eller falskt. “Det andra ordningens perspektiv” menar Larsson handlar om hur människor upplever något och hur något förhåller sig för någon. Det handlar om vad någon studerar, det fokuseras inte på om något är sant eller falskt. Någonting kan vara sant ur ett andra ordningens perspektiv då en person upplever det på ett visst sätt medan det är falskt ur ett första ordningens perspektiv. Det är andra ordningens perspektiv som fokuseras på utifrån fenomenografin.

4.2.4 Variation

Nationalencyklopedin (u.å.) beskriver den latinska betydelsen av begreppet variation så här, “*varia'tio* ’omväxling’, av *va'rio* ’vara olika’, ’förändra(s)”. I en fenomenografisk metodansats är man intresserad av att ta reda på variationen mellan människors olika uppfattningar om ett fenomen i deras värld snarare än likheterna (Dahlgren & Johansson, 2015).

5. Metod och genomförande

Utifrån fenomenografins metoder bestäms det hur man närmar sig något samt hur man beskriver uppfattningar. Svensson och Åkerblom (2020) berättar att det kan likställas med att man använder sig av en fenomenografisk forskningsansats. I kommande avsnitt kommer vi att förklara vårt val av metod och begreppshantering utifrån metod, genomförande av metod och etiska aspekter.

5.1 Kvalitativ ansats

Vårt arbete har sin utgångspunkt i en kvalitativ ansats där det empiriska materialet har samlats in genom att vi har intervjuat fem förskollärare i förskolans verksamhet från tre olika kommuner. I den kvalitativa ansatsen utgår forskaren från ett intresse där forskaren är ute efter att förstå, beskriva och förklara det utvalda ämnet (Eriksson Barajas m.fl., 2013). Eriksson Barajas m.fl. beskriver att utefter det valda ämnet så möter forskaren ny information och skapar en helhetssyn och kan då även fortsätta att intervjua nya personer tills att forskaren känner sig nöjd med informationen. Genom att använda sig av intervjuer kan forskaren få ta del av många olika människors synpunkter (Svensson & Ahrne, 2015).

5.2 Urval

Vi gjorde ett genomtänkt urval utifrån vilka förskollärare vi valde att intervjua. Vi hade som mål att ha en bra spridning mellan olika kommuner, olika typer av förskolor, förskollärares erfarenhet samt olika åldrar på förskollärarna. Anledningen till att vi valde olika typer av förskolor är i likhet med det Svensson och Ahrne (2015) skriver att olika miljöer som liknar varandra ger säkrare resultat, de menar också att det ger ett djupare resultat. Författarna fortsätter med att beskriva att olika miljöer kan också ge olika resultat vilket ger olika synvinklar och uppfattningar på de frågor som vi ställer i intervjuerna. Vår tolkning är att det ger ett starkare resultat och att vi får en bredare bild samt fler uppfattningar av våra forskningsfrågor.

Vi har gjort ett strategiskt urval för att få variation av förskollärares olika uppfattningar av dans. Med ett strategiskt urval vill forskaren få variation på svaren och väljer ut de deltagarna som delar något forskaren vill undersöka, exempelvis utbildning (Eriksson Barajas m.fl., 2013). Vi ansåg först att åtta personer var lagom många att intervjua för att samtidigt förhålla oss till den tid vi har på oss under examensarbetet. Då vi inte fick svar av alla åtta förskollärare vi först frågade, samt att några blev inställda på grund av sjukdom, valde vi att fråga några fler efter hand. Vi har totalt frågat 13 stycken förskollärare från sex olika kommuner och har genomfört fem intervjuer från tre olika kommuner. Vår första tanke var att försöka få en förskollärare från varje kommun, men vi landade sedan i att ha två förskollärare från varje kommun istället, varav i en kommun har vi bara intervjuat en förskollärare. Det delvis på grund av att vi inte fick ihop tillräckligt många förskollärare som ville vara med i studien samt att några andra deltagare lämnade återbud av olika anledningar.

5.3 Genomförande av intervjuerna

Vi valde att använda oss av intervjuer i vår studie för att i fenomenografien är intervjuer den mest centrala metoden (Svensson och Åkerblom, 2020). Vi valde att inte använda oss av observationer för att vi tänkte att om vi går ut i verksamheten utan att säga vad vi ska observera kommer dansen med största sannolikhet inte uppstå. Om vi istället meddelar syftet

med observationen kommer verksamheten planera ett lärande i eller om dans som troligtvis inte aktivt arbetas med i deras vardagliga verksamhet.

Likt Svensson och Åkerbloms (2020) beskrivning ställde vi samma frågor till alla deltagare då det kan ge oss en bra grund för vår analys av resultaten. Intervjufrågorna är formulerade på så sätt att de kan besvaras brett och ur förskollärarnas perspektiv. Det är väl uttänkt då Svensson och Åkerblom (2020) beskriver att riktade frågor kan bidra till att vi missar det som vi vill undersöka medan öppna frågor undersöker och skapar rum för att den intervjuades perspektiv och uppfattningar ska komma fram om fenomenet. De inledande frågorna gjorde vi mer öppna för att vidare ställa följdfrågor som var mer riktade. Svensson och Åkerblom (2020) menar att när vi fått en bild av personens uppfattningar och helhetsperspektiv om fenomenet kan mer riktade frågor ställas. Dahlgren och Johansson (2015) beskriver att intervjuer som görs med en fenomenografisk utgångspunkt är oftast halvstrukturerade. Med det menar författarna att intervjuguiden inte innehåller massor av frågor utan att intervjun utvecklas vidare beroende på den intervjuades svar, vilket vi utgår från i vår intervjuguide som innehåller ett mindre antal frågor med följdfrågor som ställs beroende på den intervjuades svar (*se bilaga 9.1*). Vi hade flera frågor som gick in i varandra för att säkerhetsställa att om en fråga tolkas annorlunda än vi tänkt så hade vi chans att få fram det svar vi söker i frågan därpå. Vi kom även på följdfrågor under intervjuens gång som vi ställde när vi upplevde att forskningsfrågor samt syfte inte blev besvarat. På detta sätt försäkrade vi oss om att vi fick svar på de frågor vi ville ha svar på. Vi la även märke till att informanterna började upprepa sig i sina svar vilket var ett tecken på att svaren på frågorna var uttömmande. Våra intervjuer varade mellan 15 - 25 minuter.

Inom fenomenografiska intervjuer poängteras ofta vikten av att etablera en bra relation med den som ska intervjuas (Svensson & Åkerblom, 2020). Vi gjorde ett val att göra intervjuerna på förskollärarnas arbetsplatser där vi hade hopp om att kunna sitta i en ostörd miljö i form av ett rum med dörr som går att stänga, till exempel ett personalrum eller ett lekrum som inte användes för tillfället. Vi tog valet att åka och besöka förskollärarna på deras arbetsplats för att underlätta för dem då det är vi som frågat dem om de vill vara deltagare i vår forskning. Vi valde att inte göra intervjuerna på distans då vi inte ville gå miste om bland annat gester, att tekniken strular så ljud försvinner och att ljud eller bild hackar. Vid tillstånd från förskollärarna spelades intervjuerna in med ljudupptagning på våra egna telefoner, det för att kunna gå tillbaka och lyssna på vad som sagts av det vi inte fått med i anteckningar, vilket Bjørndal (2005) beskriver som ett bra redskap av den anledningen.

Under intervjuerna var vi en till tre personer närvarande där vi under de två första intervjuerna valde att vara alla tre närvarande. Vi valde att vara alla tillsammans på de två första intervjuerna för att vi ville känna på hur frågorna och situationen fungerade samt att få en gemensam bild av det fortsatta arbetet. Vi var då två personer som fokuserade på att ställa frågor och en på att föra anteckningar. När vi var två stycken närvarande så fokuserade en på att ställa frågor och den andra förde anteckningar, vilket är något Svensson och Ahrne (2015) tipsar om. Att anteckna även om vi spelar in intervjuerna menar Svensson och Ahrne är bra ifall att det blir teknikstrul och allt inte spelas in. Författarna menar också att det är bra att kunna anteckna gester, miner och så vidare som inte hörs i inspelningen för att skapa ett mer djup i intervjun. I brist på tid var det en intervju som genomfördes med en närvarande intervjuare. Då valde vi att hoppa över anteckningar eftersom intervjun ändå spelades in så personer enbart behövde fokusera på att ställa frågor.

5.4 Bearbetning och analys

5.4.1 Kategori

Med kategorisering handlar det om att namnge kategorier som gör att det mest betydelsefulla materialet från forskningen framträder (Dahlgren & Johansson, 2015). Det handlar om att finna kategorier eller beskrivningar som på bästa sätt beskriver fenomenet (Larsson, 1986). Kategorisering får fram vad forskningen faktiskt handlar om, vilket senare kan ge jämförelser, likheter och skillnader i det empiriska materialets resultat (Dahlgren & Johansson, 2015). Inom fenomenografiska undersökningar är kategorisering vanligt när uppfattningar ska beskrivas samt jämföras (Svensson & Åkerblom, 2020). Marton och Booth (2002) nämner tre kriterier när det kommer till kategorisering av människors uppfattningar. Första kriteriet är att kategorierna bör ha ett sammanhang med det undersökta fenomenet. Andra kriteriet är att kategorierna har en koppling till varandra, som oftast innehar hierarki. Det tredje kriteriet är att en rimlig mängd kategorier används, så att variationen tydligt går att peka på.

5.4.2 Sjustegsmodellen

Vi har i vår analys och bearbetning utgått från en sjustegsmodell som Dahlgren & Johansson (2015) beskriver finns inom den fenomenografiska metodansatsen. De sju stegen är: 1. bekanta sig med materialet, 2. kondensation, 3. jämförelse, 4. gruppering, 5. artikulera kategorierna, 6. namnge kategorierna och 7. kontrastiv fas.

Allra först så har vi delat upp bearbetningen av intervjuerna mellan oss där vi har arbetat med några transkriberingar var. Under bearbetningen har vi lyssnat igenom de inspelade ljudfilerna flera gånger för att kunna transkribera intervjuerna korrekt för att senare kunna göra steg ett i sjustegsmodellen. Transkriberingarna skrev vi i ett gemensamt dokument, så att vi kunde ta del av varandras transkriberingar. Svensson och Ahrne (2015) poängterar vikten av att intervjuens hela delar transkriberas samt att transkribering av ljudfiler bör genomföras på rätt sätt genom punkter och kommatecken för att de ska bli grammatiskt korrekt, vilket vi använde oss av i vår transkribering.

När transkriberingarna var färdiga började vi med sjustegsmodellen. Dahlgren & Johansson (2015) förespråkar att forskaren i *steg ett* bekantar sig med materialet vilket vi har gjort genom att vi läst transkriberingarna flera gånger. Det beror på att forskaren ska kunna materialet bra innan forskaren kan gå vidare till steg två i modellen.

I *steg två* handlar det om att börja analysera materialet (Dahlgren & Johansson, 2015). Vi har i det här steget diskuterat och analyserat de olika transkriberingarna tillsammans. I det här steget menar Dahlgren & Johansson (2015) att det handlar om att ta ut de mest betydelsefulla kommentarerna för studien. Vi valde att göra det genom att markera kommentarerna i olika färger utifrån teman som liknade varandra som vi kunde hitta i intervjuerna.

I *steg tre*, som handlar om att jämföra materialet, valde vi att klippa ut de kommentarer som vi ansåg handlade om samma tema och lägga dem under samma rubrik för att göra det tydligare för oss att se likheter och skillnader i förskollärarnas intervjuer. I den här delen valde vi att numrera förskollärarna från ett till fem. Vi skrev den tilldelade förskollärarens siffra efter dennes utklippta kommentar. Det menar Dahlgren och Johansson (2015) är bra för att kunna gå tillbaka till intervjuerna och för att kunna ta reda på vem som sagt vad. Dahlgren

och Johansson poängterar att det är viktigt att även kontrollera ytliga skillnader såsom synonyma uttryckssätt. De synonyma uttryckssätten kan istället bidra till likheter i intervjuerna. Genom att hitta likheter, menar Dahlgren och Johansson, gör att vi också kan urskilja variation och skillnader i forskollärarnas uppfattningar om fenomenet dans. Att hitta variationer och skillnader i olika personers uppfattningar är fenomenografins viktigaste mål.

I *steg 3* gjorde vi även *steg fyra*. Det på grund av att *steg 4* handlar om att gruppera skillnader och likheter i olika grupper. Det gjorde vi i *steg 3* när vi la in de olika kommentarerna under olika rubriker som vi tyckte att vi såg samma tema inom.

Därefter gick vi vidare till *steg fem* som handlar om att artikulera kategorierna (Dahlgren & Johansson, 2015). Artikuleras menas med att likheterna står i fokus. I det här steget försöker forskaren att hitta kärnan av likheterna i de olika kategorierna. Det här steget handlar också om att bestämma vart gränserna för de olika uppfattningarna ska gå mellan de olika kategorierna. Dahlgren och Johansson förklarar att det handlar om att bestämma hur stor variation av uppfattningar som kan hamna under en och samma kategori. De berättar också att i början av analysen finns det oftast många fler kategorier än vad som forskaren anser vara nödvändigt i slutet av analysen. Att det finns flera kategorier i början av analysen är även något som vi fått erfara men att vi genom bearbetning gjort färre och färre kategorier, vilket även är något som senare också sker i *steg 7*.

I *steg sex* ska forskare namnge sina kategorier. Namnet på kategorierna bör, enligt Dahlgren och Johansson (2015), vara relativt korta och verkligen fånga känslan i hur de intervjuade uppfattar fenomenet. Vi valde att ha tre stora rubriker med fokus utifrån våra forskningsfrågor. Rubrikerna blev således "Uppfattningar kring dans kopplat till erfarenheter", "Uppfattningar om fenomenet dans" och "Uppfattningar om dansens syfte i verksamheten". Under "Uppfattningar om dansens syfte i verksamheten" valde vi att lägga till en underrubrik för att tydliggöra. Underrubriken kallar vi för "Tydliga syften för dansen i verksamheten".

Det sista steget, *nummer sju*, kallas för kontrastiv fas (Dahlgren & Johansson, 2015). Inom det här steget granskas alla kommentarer igen för att se om kommentarerna skulle kunna vara under fler kategorier. Dahlgren och Johansson menar att forskaren gör det här steget för att kontrollera att alla kategorier är fullständiga. Det här steget brukar göra att kategorierna förs ihop och blir ännu färre till antalet. I det här steget har vi diskuterat mycket kring huruvida en del kommentarer ska ligga under vilken kategori. Vi har funderat och diskuterat några extra gånger om kommentarerna hamnar under: *Erfarenheter och kunskaper*, eller *uppfattningar om fenomenet dans* eller *dansens syfte*. Därefter gjorde vi ett slutgiltigt beslut vart vi tyckte att kommentarerna passade in.

Genom att göra de här stegen har vi kunnat urskilja mönster utifrån de olika intervjuerna vilket bidrar till att vi har kunnat skriva ut de olika temana i vår resultatdel, något som Svensson och Ahrne (2015) förespråkar. Det visar på en stor likhet med ansatsen fenomenografi som vi inspireras av. Marton och Booth (2000) beskriver fenomenografi som handlar om att urskilja skilda uppfattningar och placera dem i olika kategorier. Det visar också på likhet med den kontextuella analysen som Svensson och Åkerblom (2020) beskriver. Svensson och Åkerblom berättar nämligen att i den kontextuella analysen ska inte forskaren på förhand hitta kategorier eller variabler som kan finnas i intervjuresultaten, utan är något som tas fram i bearbetningen av transkriberingen.

5.5 Reliabilitet

Utifrån litteraturen har vi läst för att lära oss om reliabilitet, har vi förstått att reliabilitetsbegreppet framför allt är tillämpligt på den kvantitativa forskningen. Eriksson Barajas m.fl. (2013) förklarar att reliabilitet handlar om pålitligheten som kommer i samband med insamlingen av data vilket också innebär att studierna får liknande resultat samt att mätningarna är korrekt gjorda. Eriksson Barajas m.fl. beskriver att det finns flera olika metoder att använda sig av för att få fram mätinstrumentets reliabilitet. Beskrivningen av resultatet uttrycks genom en koefficient som visar på reliabilitets mätsäkerhet genom en skala mellan 0 (låg) och 1 (hög) där låg reliabilitet kan innebära att det till exempel är otydliga frågeformuleringar som kan påverka mätprocessen.

För att applicera reliabiliteten till vår kvalitativa forskning har vi valt att använda oss av en intervjuguide, därmed ställer vi samma frågor till alla de intervjuade (*se bilaga 9.1*). Utifrån de svar vi får har vi olika följdfrågor som gör att vi kan fördjupa oss och se till att vi närmar oss vårt valda ämne samt får svar på våra forskningsfrågor. Vi har också valt att använda oss av ett strategiskt urval i val av informanter där vi tror att om intervjuerna sker på olika förskolor med olika förskollärare i olika kommuner blir resultatet så trovärdigt som möjligt. Vi tror dock att även om vi ställer samma frågor igen till samma förskollärare kommer vårt utfall bli olika. Det tror vi beror på att förskollärarna kan ha fått med sig annan kunskap mellan gångerna eller att de kan funderat på fenomenet dans efter att vi varit hos dem. Frågar vi några andra förskollärare kan också utfallet bli annorlunda på grund av att de har olika erfarenheter och kunskaper jämfört med de vi intervjuat tidigare. Men att vi genom validitet, som vi tar upp i nästa del, kan säkerhetsställa att vår reliabilitet ändå är hög.

5.6 Validitet

Validitet innebär att beskriva kvaliteten på ett arbete (Thornberg & Fejes, 2015). Thornberg och Fejes berättar att från början tillhörde validiteten till den kvantitativa forskningstraditionen men att den på senare tid också har börjat användas mer och mer i den kvalitativa forskningsmetoden. Validitet handlar om att undersökningen får fram det som ska undersökas och inget annat, samt om de metoder som används är relevanta för att ta reda på det som är studiens syfte (Eriksson Barajas m.fl., 2013, Thornberg & Fejes, 2015). Enligt Thornberg och Fejes (2015) är en viktig utgångspunkt i att ta reda på studiens validitet i en kvalitativ forskningsmetod att utgå från tre specifika frågor. Frågorna är: Om forskningsfrågan (syftet och frågeställningarna) passar för en kvalitativ studie? Fungerar de valda metoderna för datainsamling och analys med studiens syfte och frågeställningar? Samt hur bra resultatet svarar på studiens frågeställningar och syfte? Eriksson Barajas m.fl. (2013) poängterar att det är av vikt att metoden är noga utvald samt att intervjufrågorna är bra formulerade för att få fram ett betydelsefullt resultat till forskning.

Vår tolkning är att användandet av intervjuer i vår studie är relevant för att ta reda på våra forskningsfrågor, samt att det är den metod som vår valda teori förespråkar. Genom att använda en kvalitativ studie med intervjufrågor har vi kunnat få fram djupare svar från de förskollärare vi intervjuat samt att vi kunnat ställa följdfrågor om vi inte förstått deras svar eller om vi skulle vilja att de utvecklar sina tankar. Hade vi istället valt att göra en kvantitativ studie där insamlingen av data skett genom enkäter hade vi inte kunnat ställa våra olika följdfrågor på det sättet som vi skulle vilja. Vi anser också att intervjuer är mer relevanta för våra forskningsfrågor samt syfte än vad till exempel observation är då vi vill ta reda på förskollärarnas uppfattningar om dansen, vad för syfte dansen har i deras verksamhet samt

om förskollärarnas egna erfarenheter och kunskaper har någon inverkan på om dansen används eller inte. Vi väljer också att inte använda oss av observation på grund av de anledningar som vi tidigare berättat om i genomförande av intervjuer.

5.7 Generaliserbarhet

Thornberg och Fejes (2015) beskriver att generaliserbarhet inom kvalitativ forskningsmetod handlar om att forskaren argumenterar för studiens användbarhet för andra personer som ingår i samma population av människor. Forskningens trovärdighet handlar om hur väl studien kan generaliseras på den övriga gruppen som inte är med i studien (Svensson & Ahrne, 2015). I vårt fall handlar det om ifall vår studie är relevant för andra förskollärare än de förskollärare som deltagit i studien. Det gör att de personer som deltar i studien bör vara representativa för hela gruppen av personer som studien handlar om. Det säkraste sättet att göra det på, enligt författarna, är att göra ett *obundet slumpmässigt urval*, vilket de menar handlar om att alla inom den utvalda gruppen har lika stor chans att kunna delta i studien genom att forskaren slumpmässigt väljer personerna som får delta. Vidare menar de att stickprovet eller urvalet av personer måste vara tillräckligt stort för att kunna visa på studiens generaliserbarhet.

Enligt Svensson och Ahrne (2015) kan resultatets generaliserbarhet också mätas genom att jämföra sin egen studie med andra liknande studier. Genom att peka på att andra studier kommit fram till samma eller liknande resultat kan trovärdigheten för sin egen studie öka.

Vi har istället för ett obundet slumpmässigt urval valt att göra ett strategiskt urval av förskollärare för att få en stor spridning utifrån när de blev färdiga förskollärare samt var deras förskola geografiskt befinner sig. Vi hävdar att vår studie är relevant för andra förskollärare på så sätt att förskollärarna vi intervjuat har olika erfarenheter av att arbeta med dans i förskolan samt att vi kan koppla deras uppfattningar och tankar till den tidigare forskningen som vi hittat. Genom att vi kan koppla vårt resultat till liknande forskning så upplever vi att vår studie har en hög generaliserbarhet utifrån det sätt som generaliserbarhet kan mätas för kvalitativa studier. Detta anser vi även är likt det som Svensson och Ahrne (2015) poängterar i föregående stycke om att jämföra sin studie med andra liknande studier.

5.8 Etisk hänsyn och avvägningar

Studien är baserad på sanningsenligt material och vilar på en vetenskaplig grund (Vetenskapsrådet, 2017). Vi informerade alla som skulle bli intervjuade om vad vår studie handlar om och vilka vi är som gör studien. Vid intervjun är det viktigt att forskare inte utgår ifrån egna åsikter och erfarenheter för att studien ska vara baserad på en vetenskaplig grund (Eriksson Barajas m.fl., 2013), vilket vi hade i åtanke i vår studie. Vetenskapsrådet (2017) poängterar vikten av att forskare ska skydda deltagarna från skador samt kränkningar och därav informerade vi alla deltagare om deras rättigheter i ett samtyckesavtal (*se bilaga 9.2*). Vi gjorde vårt bästa för att skydda deltagarnas identitet genom att avidentifiera dem i allt material samt att materialet såsom ljudinspelningar bara sparas under en begränsad tid på den inspelade telefonen för att sedan raderas vilket framgår i vårt samtyckesavtal.

6. Resultat och analys

Vi kommer i vår resultat- och analysdel visa upp resultatet från våra fem genomförda intervjuer med förskollärare från tre olika kommuner i södra Sverige. Förskollärarna vi har intervjuat i vårt examensarbete blev färdig examinerade förskollärare mellan 1997 och 2020.

Genom vårt analysarbete har vi tagit fram tre stycken stora kategorier i vår resultat- och analysdel. Våra kategorier har vi döpt till “uppfattningar kring dans kopplat till erfarenheter”, “uppfattningar om fenomenet dans” samt “uppfattningar om dansens syfte i verksamheten”.

6.1 Förskollärares uppfattningar kring dans kopplat till erfarenheter

Genom att titta på våra intervjuer kan vi se en likhet hos alla förskollärare att de mer eller mindre och på olika sätt fått uppleva någon typ av dans i deras liv. Vi har i en tabell sammanställt information om deras förhållande till fenomenet dans.

	Har tidigare erfarenheter	Möter dans utanför yrket idag	Använder dans i verksamheten	Upplever det lätt eller svårt att använda dans
Förskollärare 1	Ja, från skolan och fritid	Ja, linedance	Ja, spontant	Lätt och svårt
Förskollärare 2	Ja, lite från skolan och lite gymnastikdans	Nej	Ja, planerade	Lätt och svårt
Förskollärare 3	Ja, lite från skolan	Nej	Ja, lite spontan, förut planerade	Svårt
Förskollärare 4	Ja, mycket.	Nej	Nej, kan uppstå spontant.	Lätt
Förskollärare 5	Ja, mest fritid	Ja, bugg	Nej	Svårt

Först och främst såg vi att alla förskollärare har mött dans i skolan, antingen i grundskolan eller i gymnasiet där mängden skiljer sig åt. Fyra av fem förskollärare dansade även privat som barn eller idag, men även där olika mycket.

Fortsättningsvis såg vi en likhet där de flesta förskollärare uppfattar svårigheter när det kommer till att använda sig av dansen i verksamheten på grund av brist på kunskap eller en osäkerhet kring fenomenet dans. Förskollärare 4 som har mycket erfarenhet av dans sedan tidigare uttryckte även att det är lätt att använda sig av dans, men använder det ändå inte i sin verksamhet idag. Däremot uttryckte hon sig såhär:

“Jag tror inte att man har fått tillräckligt med kunskap i sin utbildning, jag tycker nog bara att man snuddade lite vid det liksom. Så hade det tryckts på lite mer så är det ju mycket möjligt att man hade haft en annan ryggsäck liksom.” - Förskollärare 4

Vår analys är att förskollärare 4 har dubbla uppfattningar om användningen av dans i verksamheten då hon både poängterar att hon upplever det som lätt att använda sig av dans samtidigt som hon önskar att hon haft en annan ryggsäck för att kunna använda sig av dans i verksamheten. Så trots att hon har en större mängd av egna erfarenheter sedan tidigare uppfattar vi att hon känner att hon har brist på kunskap om att använda dans i förskolans verksamhet. Vidare blir det även synligt bland de andra förskollärarna varför de tycker att det är svårt att använda sig av dansen i verksamheten. Tre av förskollärarna uttryckte sig mer tydligt att det är deras tidigare erfarenheter, kunskaper och trygghet som påverkat att de upplever att dans är svårt att använda, där förskollärare 3 beskriver hennes uppfattning om dansutbildningen i förskolläraryrket så här:

“Sen var det inte så mycket teoretiskt och inte så mycket upprepning och inte liksom att vi fick träna på att hålla i det själva. Utan det var ungefär som en prova på lektion med våran lärare.” - Förskollärare 3

Vi uppfattar att förskollärare 3 uttrycker ett missnöje kring utformning och den kunskap hon fått med sig från utbildningen kring dansen. Detta såg vi även hos förskollärare 1 som uttryckte sig om utbildningen på så sätt att det fick henne att känna sig som att hon lekte barn.

Till skillnad från de övriga förskollärarna som poängterar deras kunskaper och erfarenheter så menar förskollärare 5 att det är hennes intresse som påverkat användningen och beskrev det så här:

“Svårt men det är nog bara för att jag inte har de... asså dans intresset själv och det faller inte mig naturligt att göra det i verksamheten.” - Förskollärare 5

Hon berättar vidare att hennes intresse ligger mer i att lära barnen om natur och att hon av den anledningen inte känner att dansen får något utrymme.

Utifrån förskollärarnas kunskap som vi tidigare varit inne på kan vi se dubbla uppfattningar om dansen och hur informanterna ser på det som ett fenomen utifrån om dansen handlar om barndans eller dansen utifrån en vuxens perspektiv. Förskollärare 3 poängterar flera gånger att hon själv tycker att hon inte är bra på att dansa och att det är svårt, utifrån detta tolkar vi att hon menar på att dans är något man kan vara bra eller dålig på. När hon pratar om dans i förhållande till barnen istället har hon en annan uppfattning, då hon nämner att det är lätt för barnen med dans samt att barnen inte dömer varandra. Vi hävdar även att förskollärare 4 har dubbla uppfattningar utifrån hur hon pratar om barn- eller vuxen dans. Hon menar att dans är ett laddat ämne för vuxna men att barnen själva inte upplever det. Hon menar vidare att barnen tycker att man kan hoppa, studsa, ligga ner eller sitta upp, vilket tyder på att det inte finns något rätt eller fel utifrån barnens perspektiv på dans.

Att det är lätt för barnen att dansa är något som förskollärare 1 poängterar. Hon menar att genom dans som aktivitet ges alla som deltar möjlighet att delta i dansen utifrån sina egna förutsättningar. Alla kan dansa utifrån sina egna förutsättningar, såsom funktionsvariationer eller ålder. Hon beskriver vidare att i den fria dansen krävs det inte någon typ av förkunskap. Liknande tar förskollärare 3 upp att när de har musik kan de yngre barnen delta genom att göra rörelser till musiken som hon kopplar ihop med dans.

Samtidigt kan vi uppleva skilda uppfattningar kring huruvida barnen behöver förkunskaper då förskollärare 2 upplever att barn inte vet hur de ska dansa i den fria dansen. Hon menar att barnen kan behöva ha någon annan som visar dem hur de kan dansa som de senare kan härma. Genom dessa två uppfattningar ser vi variationer i hur förskollärare upplever dansen i deras verksamheter.

I våra intervjuer kunde vi se en likhet där de flesta av de intervjuade upplevde att det både är lätt och svårt att använda dansen som aktivitet i verksamheten. Förskollärare 1 beskriver det såhär:

“Jag tycker dans är lätt att använda som ett verktyg, /.../ för att få igång då som till exempel när vi värmdes upp och det (i idrottshallen). Men jag kan tycka att det är svårt och utmanande om jag ska lära ut om dans.” - Förskollärare 1

I likhet med citatet om att få igång barngruppen berättar förskollärare 2 att hon tycker det är lätt att använda sig av dansen men att hon tycker att dansaktiviteter ibland riskerar att inte få ett tydligt syfte samt att dansaktiviteterna inte får någon utveckling eller variation.

Förskollärare 3 menar att hon tycker det är svårt på grund av att hon själv känner sig hämmad i sin brist på kunskap, vilket är liknande förskollärares 5 uppfattning som menar att hon bara har kunskap i pardans vilket hon känner att barnen är för små för att utöva. Båda deras uppfattningar till varför det är svårt eller lätt att använda dans går att koppla ihop med vad de har för tidigare erfarenheter av dans och vad det har för påverkan huruvida de använder sig av dans eller inte i verksamheten.

Sammanfattningsvis upplever vi att flera förskollärare har dubbla uppfattningar om fenomenet dans kopplat till erfarenhet men även varierade uppfattningar mellan förskollärarna. När det kommer till dubbla uppfattningar upplever en förskollärare att det är lätt att använda dansen i verksamheten, samtidigt som hon berättar att hon inte använder sig av dansen i verksamheten. Två andra förskollärare hävdar att det är svårt att använda sig av dansen men är samtidigt de två förskollärare som använder sig av dansen mest. Vi kan också se dubbla uppfattningar när förskollärarna pratar om dans utifrån ett vuxen- eller barnperspektiv. Utifrån ett vuxenperspektiv är dans något som man kan vara bra eller dålig på, samt att det är ett laddat ämne. Utifrån barnens egna perspektiv menar istället förskollärarna att alla kan delta och dansa på sitt vis samt att det inte finns något som är rätt eller fel.

Två förskollärare har varierande uppfattningar om hur de ser på barns kunskaper om dans. En förskollärare menar att barnen inte behöver någon förkunskap inom dansen medan en annan poängterar att barnen ibland behöver ha någon att härma för att kunna dansa. Det gjorde att vi tog fram kategorin *“uppfattningar kring dans kopplat till erfarenheter”* genom vårt analysarbete för att vi såg att alla förskollärare har erfarenheter av dans men att de skiljer sig markant i vilken mängd. Även om deras erfarenheter av dans utanför sin utbildning och verksamhet skilde sig åt var det just bristen på kunskap och erfarenhet från förskolläraryrket som gjorde att de till allra störst anledning inte använde sig av dans i sin verksamhet idag.

6.2 Uppfattningar om fenomenet dans

I vår inledning av vår text poängterar vi vikten av att ge barnen möjlighet att uttrycka sig genom dans. Det är något som tre av förskollärarna tar upp i sina intervjuer att de anser att

dans är. De beskriver dans som en kreativ uttrycksform, en fantastisk uttrycksform samt ett sätt att uttrycka sig med kroppen.

Samtliga förskollärare uppfattar dansen utifrån positiva termer, såsom lustfyllt, roligt, glädje eller lycka. Alla förskollärare kopplar också ordet dans till att det är ett sätt att få röra på sig där förskollärare 2 säger såhär:

“... för mig är det kanske också kopplat till rörelse. Att det inte behöver vara dans, som att det liksom ska vara fint eller bara göra det för att det ska vara roligt.” - Förskollärare 2

På liknande sätt som dansen är kopplat till rörelse anser alla förskollärare att dansen definieras som rörelser kopplat till musik, som även vi belyst i vår inledning. I våra intervjuer har vi inte själva nämnt musik i samband med fenomenet dans men detta är något som samtliga informanter själva tagit upp och kopplat ihop med dansen, vilket skapar en likhet bland de intervjuade och deras uppfattningar om dans. Till exempel säger förskollärare 2 så här när vi frågar henne om vad hon tänker på när hon hör ordet dans:

“Det är väl också att det är kopplat till musik och liksom sköna melodier och att man liksom får hänga med i det och få uttryck i det. Aa, eller känna musiken i kroppen.” - Förskollärare 2

Vilket är liknande det som förskollärare 3 berättar:

“...vi hade högtalaren igång hela tiden och dansade ute och dansade inne.... hade lugna danser och väldigt aktiva danser eller styrda danser där man verkligen följde ett rörelseprogram, lite typ mini röris.” - Förskollärare 3

Eftersom hon berättar att de hade högtalaren igång hela tiden tidigare kan vi koppla det till att hon menar att dans handlar om att röra sig till musik.

Sammanfattningsvis beskriver samtliga förskollärare fenomenet dans i positiva termer samt att de kopplar dansen till att röra på kroppen till musik. Några förskollärare berättar också att det uppfattar dans som ett sätt att uttrycka sig på medan resterande inte nämner dansen i de termerna överhuvudtaget. Det gjorde att vi tog fram kategorin *“uppfattningar om fenomenet dans”*.

6.3 Uppfattningar om dansens syfte i verksamhet

Vad vi kan se utifrån våra intervjuer är att de flesta av förskollärarna använder dans som en spontan aktivitet som saknar tydligt syfte mer än att barnen får chans att dansa för att det är roligt eller för att barnen efterfrågar det. Förskollärare 2 poängterar det såhär i sin intervju:

“Det finns ju oftast med i verksamheten idag, eller så, på något sätt men kanske inte så att man har ett syfte från början, som har med det som att man har ett tydligt syfte i grunden utan det är ju mer att dans blir del av något annat” - Förskollärare 2

Hon berättar vidare att hon själv tycker det är svårt att ha ett tydligt syfte med dansen och att hon upplever att den inte utvecklas speciellt mycket eller att den varierar. Hon berättar också att dansen hade kunnat vara en del av en estetisk läroprocess om något annat, som till exempel deras temaarbete med träd, men är inget som de prioriterar. Hon berättar vidare att:

“Man får prioritera för det är ju många olika områden inom läroplanen som man ska arbeta med och utifrån många olika estetiska lärprocesser också, ehm, men överlag tänker jag väl att dans och andra estetiska former som drama eller sånt där skulle man ju, får inte riktigt lika mycket som det borde” - Förskollärare 2

Förskollärare 5 poängterar att hon upplever att de har så mycket annat att arbeta med och att deras förskola har fokus på naturkunskap, vilket bidrar till att de inte använder dans. Hon berättar även att om de istället hade haft en inriktning med estetik eller om de haft ett projekt om estetik hade fokuset istället kunnat involvera dans, vilket inte är något de har och inte heller haft något estetikprojekt. Förskollärare 3 uttrycker sig inte ordagrant i termer om prioritering men nämner att hon arbetar efter barnen och deras intresse och därav är dansen knappt synlig för tillfället i deras verksamhet.

6.3.1 Tydliga syften för dansen i verksamheten

Under våra intervjuer har vi märkt att det finns olika uppfattningar kring vad som egentligen kan benämnas som dans. Tre av förskollärarna berättar att de använder sig av konceptet ‘mini röris’ när de gör dans aktiviteter medan förskollärare 5 benämner ‘mini röris’ som gympa eller gymnastik. Att förskollärare 5 inte benämner ‘mini röris’ till dans tror hon beror på att ingen i hennes arbetslag har någon direkt erfarenhet eller koppling till dans utan att de flesta istället håller på med gympa eller gymnastik på sin fritid. Det faller sig därför mer naturligt för dem att benämna ‘mini röris’ i termer som gympa eller gymnastik. En av förskollärarna som kopplar dans till ‘mini röris’ är förskollärare 2. Hon berättar vidare att de har dans två gånger i veckan kopplat till lärande om fysisk aktivitet, där en av gångerna är ‘mini röris’. Hon upplever att genom deras två aktiviteter i veckan har de checkat av lärandemålet om dans och att det är en av anledningarna till att de inte använder sig av dansen i andra lärandemål som vi tidigare beskrivit. Förskollärare 2 berättar vidare att hon tycker att dansens syfte också är att få uttrycka sig med kroppen samt att dansen bidrar till gemenskap. Hon berättar vidare att de använder sig av orden stark, frisk och glad för att förtydliga syftet med dansaktiviteterna för barnen. Utifrån det upplever vi att hon har dubbla uppfattningar om dansen och dess syfte i hennes verksamhet. Tidigare nämnde hon att det är svårt att arbeta med dans just för att syftet riskerar att inte bli tydligt men här poängterar hon att hon själv har ett tydligt syfte i form av att ge barnen möjlighet att uttrycka sig samt att de får tillgång till en fysisk aktivitet.

En annan förskollärare som kopplar dans till ‘mini röris’ är förskollärare 3. Hon berättar att de tidigare använde ‘mini röris’ regelbundet och att det är roligt och simpelt att använda sig av. Hon upplever dock att de då inte får in dansen i andra ämnesinriktningar. Hon poängterar samtidigt att dansen är bra för att arbeta med kroppen och för att ta reda på vart de olika kroppsdelarna finns eller för att arbeta upp barnens motorik samt deras kropps kontroll. På så sätt ser vi att även hon har dubbla uppfattningar om hur hon ser på dansen, det för att hon poängterar att de inte närmar sig andra ämnesinriktningar samtidigt som hon även benämner att barnen lär sig om kroppen genom dansen.

Precis som förskollärare 2 kopplar dans till gemenskap ser vi att dansen även blir en del av att arbeta med delaktighet. Det även om förskollärarna inte själva benämner det ordagrant som ett av deras syften med dansen. I likhet med förskollärare 2 upplever vi att förskollärare 3 benämner delaktighet i termer av att “röra sig tillsammans” och “dela glädjen gemensamt i en aktivitet”. Delaktigheten blir även synlig när de båda beskriver sin verksamhet. Förskollärare 2 berättar om hur de gör i sin verksamhet med val av musik till dansen, där har barnen

inflytande vid låtval. Förskollärare 3 berättar hur dansen blir ett sätt för de yngre barnen att delta och uttrycka sig i samlngen när de inte har det verbala språket.

Förskollärare 3 berättar vidare att när de använder sig av musik och dans spontant i verksamheten väljer de musik utifrån barnens intressen, till exempel vad barnen tycker om just nu, vad de spelar för musik hemma samt musik från barnens olika kulturer hemifrån. Syftet med att spela musik från barnens hemkulturer menar hon är för att barnen ska kunna höra samt dansa till varandras kulturer och få veta varifrån deras egna och vänners rötter kommer ifrån.

Ett annat syfte kan vara att använda dansen som pedagogiskt verktyg som de flesta förskollärare nämner att de gör, specifikt förskollärare 1 till 4. Förskollärare 2 berättar att hon kan använda det som verktyg att fånga upp barnen för att de lätt riktar uppmärksamheten till dansen och beskriver:

“...ibland innan mellanmålet om det är lite rörigt eller så att man ser ett behov att behöva röra på sig”. - Förskollärare 2

Vi tolkar att Förskollärare 2 använder dansen för att skapa rutinsituationer i verksamheten då det är återkommande varje vecka, på samma veckodag, men också för att skapa lugn samt att barnen får en aktivitet att göra i väntan på något annat.

Sammanfattningsvis kan vi utifrån våra analyser se att förskollärarna har både liknande, varierande och dubbla uppfattningar om dansens syfte samt hur dansen utformas och används i verksamheten. Tre förskollärare har liknande uppfattningar då de nämner att dansen inte prioriteras i deras verksamhet av olika skäl. En annan uppfattning som förskollärarna delar lika är att dansens syfte är att ge barnen en fysisk aktivitet samt att förskollärarna kopplar dansen till delaktighet. Bland förskollärarnas varierande uppfattningar kan vi se i att några förskollärare kopplar dansen till konceptet ‘mini röris’ medan en annan förskollärare inte alls tänkt i den termen. Hon uppfattar att ‘mini röris’ istället handlar om gymnastik. Två förskollärare har dubbla uppfattningarna om dansens syfte, där den ena uttryckt att det är svårt att arbeta med dans just för att syftet riskerar att bli otydligt. Samtidigt berättar hon att syfte i hennes aktiviteter är att ge barnen möjlighet att uttrycka sig samt att de får tillgång till en fysisk aktivitet, vilket ger ett tydligt syfte för dansen. Därav tog vi fram kategorin ‘uppfattningar om dansens syfte i verksamheten’ samt underrubriken ‘tydliga syften för dansen i verksamheten’.

6.4 Sammanfattning av resultat och analysdel

Vi har genom hela vår resultat och analysdel sett att förskollärarna har liknande, dubbla samt varierade uppfattningar om fenomenet dans. En tydlig likhet vi märkt är att de alla beskriver dansen i positiva termer och att det handlar om rörelse med kroppen till musik samt att barnen blir delaktiga. När det kommer till prioritering av dansämnet såg vi liknande uppfattningar hos tre av förskollärarna där de nämner att dansen inte prioriteras i deras verksamhet av olika skäl.

Vi kan se att förskollärarna har flera dubbla uppfattningar inom sig själva. En förskollärare som sedan tidigare har mycket erfarenhet av dans berättar att hon tycker att det är lätt att använda sig av dans. Samtidigt berättar hon att hon inte använder sig av dansen i verksamheten på grund av otillräcklig kunskap från sin utbildning. En annan förskollärare berättar om att hon tycker det är svårt att arbeta med dans i verksamheten på grund av att hon

upplever att dansen får ett otydligt syfte. Samtidigt som hon berättar om sina egna aktiviteter som har ett tydligt syfte. Vi kan också se dubbla uppfattningar när förskollärarna pratar om dans utifrån ett vuxen- eller barnperspektiv. Utifrån ett vuxenperspektiv är dans något som en person kan vara bra eller dålig på. Utifrån barnens perspektiv menar istället förskollärarna att alla kan delta och dansa på sitt vis samt att det inte finns något som är rätt eller fel.

En varierande uppfattning vi har stött på är att två förskollärare ser på barnens förkunskap till dans på olika vis. Den ena menar att barnen inte behöver någon förkunskap medan en annan poängterar att barnen ibland behöver ha någon att härma för att kunna dansa. Slutligen har vi sett att samtliga förskollärare upplever att deras erfarenheter som inhämtats från förskolläraryrket är otillräckliga för att kunna användas i verksamheten.

7. Diskussion

I det här avsnittet kommer studiens forskningsfrågor att besvaras genom en diskussion där studiens resultat kopplas till tidigare forskning inom ämnet. Syftet med studien är att ta reda på vad några noga utvalda förskollärare har för uppfattningar om fenomenet dans i förskolans verksamhet samt om dansens plats i verksamheten utifrån erfarenheter. Avsnittet startar med en metoddiskussion och disponeras därefter utifrån studiens frågeställningar: “Hur uppfattar förskollärare fenomenet dans i förskolans verksamhet?” “Hur uppfattar förskollärare dansaktiviteternas syfte?” “Relaterar förskollärarens danserfarenheter till hur de uppfattar dansens plats i verksamheten?” Slutligen diskuteras studiens relevans för förskolläraryrkets profession samt ge förslag på vidare forskning.

7.1 Metoddiskussion

I den här delen vill vi diskutera styrkor och svagheter med vårt val av metod. Vi har valt att göra en kvalitativ intervjustudie med inspiration från den fenomenografiska forskningsansatsen. Vår tolkning är att en av styrkorna med vårt metodval är att vi använder oss av intervjuer. Vi anser att genom intervjuer kunde vi få fram de olika förskollärarnas individuella uppfattningar om fenomenet dans samt kunna plocka ut det relevanta ur helheten. Något som vi däremot önskar att vi hade gjort annorlunda är förberedelserna med att hitta deltagare. Vi upplevde att vi kom i en stressad tid där vi behövde fråga förskollärare om att delta med kort varsel. Vi hade önskat att vi precis i början eller före kursens start hade frågat förskollärare om de var intresserade av att delta i vår studie. Det för att få ett större antal personer som kunnat tänka sig delta. Då förskollärarna fick frågan med så kort varsel var det flera som inte svarade eller inte kunde, utöver sjukfall. Därav hade vi velat säkra upp våra deltagare tidigare.

Vi har funderat på om gruppintervjuer med hela avdelningar hade kunnat ge oss ett mer fördjupat svar, men vi anser samtidigt att vi då hade kunnat gå miste om de olika förskollärarnas individuella uppfattningar om fenomenet dans. Det på grund av att de kanske istället hållit med om vad någon annan sagt eller inte kommit till tals på samma sätt som andra i gruppen. På tal om att göra intervjuer på samma förskola så valde vi, i två av verksamheterna vi besökte, att intervjua två förskollärare på olika avdelningar. I den sista verksamheten gjorde vi bara en intervju. Vi hade tänkt som beskrivits tänkt att först endast ha en förskollärare från de olika verksamheterna, men att vi nu i efterhand ser det som en styrka att ha intervjuat två förskollärare på samma förskola. Det upplever vi för att förskollärarna ibland haft väldigt skilda uppfattningar om dansens syfte i verksamheten även om de arbetat på samma förskola. Vi ser det som väldigt intressant och inget som vi på förhand tänkt skulle ske i den utsträckning som det gjorde. Vår tolkning är att det har varit en styrka att vi valde att göra intervjuerna i tre olika kommuner. Det för att vi tänker att det kan skilja sig åt hur förskollärarna arbetar i olika kommuner utifrån kommunens direktiv. Vilket hade varit intressant att utvidga i vidare forskning genom att genomföra fler intervjuer i fler kommuner.

Som vi tidigare nämnt besökte vi förskollärarna i deras verksamheter och höll intervjuerna där, vilket är något som vi föredrog. Det för att vi då gav förskollärarna en större möjlighet att känna sig avslappnade och trygga. Vi menar också att det skapar en mer avslappnad miljö och att vi hade möjlighet att känna av varandra samt se kroppsspråk och mimik av att genomföra intervjuerna på plats. Vi vill se det som en styrka att vi alla tre deltog under de två första intervjuerna då vi tillsammans fick en gemensam bild av hur intervjuerna gick till och att vi tillsammans kunde komma på följdfrågor under intervjuens gång. Vi ser det samtidigt som en

svaghet då intervjuerna som genomfördes när vi alla deltog kunde komma att upplevas som att vi forskare fick en maktposition då det blev tre mot en. Vi skulle därför rekommendera att vara två som intervjuar då vi upplevde att det var svårare att komma på följdfrågor samt att det medför en risk att missa information när vi bara var en som intervjuade. När vi gjorde intervjuerna upplevde vi att vi fick uttömmande svar, men att vi i efterhand önskar att vi hade haft fler följdfrågor för att få till en djupare intervju. Utifrån etisk hänsyn valde vi att göra ett samtyckesavtal där vi informerade deltagarna om deras rättigheter. Vi har under vårt arbete med studien gjort vårt yttersta för att aidentifiera deltagarna, men på grund av att vi gjort några av intervjuerna på samma förskolor kan vi inte veta om förskollärarna är helt anonyma i förhållande till varandra. Vi anser att ett samtyckesavtal stärker vår studie då förskollärarna varit medvetna om vad de deltar i.

Utifrån vår metod att bearbeta och analysera vårt arbete upplever vi det som en styrka att vi gått igenom intervjuerna flera gånger. Genom att vi gått igenom dem flera gånger har vi kunnat hitta större variationer bland förskollärarnas uppfattningar om fenomenet dans som inte kommit fram annars. Utifrån den fenomenografiska forskningsansatsen som vi inspirerats av anser vi att det ibland har varit svårt att bestämma i vilken kategori förskollärarnas uttryck passar in då de ibland kan fungera på flera ställen.

Vi menar att vår studie blir tillförlitlig på grund av valet av att göra intervjuer då vi fått fram deras olika uppfattningar, djupare svar samt att vi kunnat ställa följdfrågor när vi inte förstått. Vår tolkning är att vi har fått svar på vårt syfte samt forskningsfrågor vilket gör att vi anser att validiteten är hög. På grund av att vi har valt att göra en intervjuguide har vi gjort det vi kunnat för att göra mätningarna så korrekta som möjligt. Det har gjort att vi anser att reliabiliteten blivit så hög den kunnat utifrån en kvalitativ forskningsansats. Vår tolkning är också att vår studie är relevant för andra förskollärare än de som deltagit i vår studie. Vi har kunnat mäta våra resultat utifrån andra liknande studier vilket styrker vår generaliserbarhet som är något som även Svensson och Ahrne (2015) poängterar.

7.2 Relaterar förskollärarens danserfarenheter till hur de uppfattar dansens plats i verksamheten?

I tidigare forskning har vi tagit upp att en av anledningarna till att förskollärare inte arbetar med dans kontinuerligt i sin verksamhet beror på förskollärarnas bristande kunskap i hur de ska använda sig av dans i verksamheten (Lindqvist, 2019; Pastorek Gripson m.fl., 2022; Lindqvist & Pastorek Gripson, 2022; Pastorek Gripson m.fl., 2021). Vi anser att det även är någonting som framkommit i våra intervjuer, till exempel genom att en av förskollärarna (4) poängterar att hon, även om hon har egen tidigare erfarenhet av dans från sin fritid, inte har fått tillräckligt med kunskap från sin utbildning. Hon menar att det är en anledning till att hon inte använder dans i sin verksamhet idag. Hon berättar vidare att om hon haft en annan ryggsäck med sig hade det nog sett annorlunda ut. Lindqvist (2019) upplever att kroppen och de estetiska läroprocesserna inte får tillräckligt stor plats i förskolläroprogrammet idag vilket hon anser leder till att studenterna blir osäkra och som senare får konsekvenser för förskolläraryrkets profession. Det framgår även i Pastorek Gripson m.fl.s (2021) forskning när de granskar universitetens kursplaner, samt att det också är någonting som vi hävdar utifrån vår erfarenhet. Nikkoa och Ugasteb (2019) beskriver i sin studie om lärande att kompetenskraven är högre i Estland än Finland. Vi anser att det också går att koppla ihop med innehållets plats i utbildningen och vidare vilka krav som ställs på studenterna. Hade studenterna fått mer teoretisk kunskap om varför dansen är viktig för barnens lärande tror vi att dansen hade använts mer i förskolan. Att förskollärarna inte får så mycket teoretisk

kunskap är någonting som en av våra andra intervjuade förskollärare (3) tar upp. Hon upplevde att de inte fick så mycket teori, upprepning av aktiviteterna eller fick hålla i aktiviteter själva, vilket hon menar gör det svårt för henne att använda sig av dansen idag.

Som vi har argumenterat för i vår analys ovanför, har förskollärarna dubbla uppfattningar kring dans i verksamheten. Vi ser en likhet i att de två förskollärarna som har minst erfarenhet av dans sedan tidigare och inte dansar alls idag på sin fritid är de två som antingen använt sig av dans mycket i sin verksamhet tidigare eller använder dans under flera planerade tillfällen i sin verksamhet idag. När vi började fundera på vårt forskningsområde trodde vi att resultatet skulle bli tvärtom, att förskollärare 4 som har mest erfarenhet av dans skulle vara hon som skulle använda dans mest i sin verksamhet, medan de som inte har någon erfarenhet alls eller väldigt lite skulle använda sig minst av dans i sin verksamhet. Det tolkar vi som att det krävs en vilja och ett intresse av att använda sig av dans, vilket vi då också kan koppla ihop med förskollärare 5. Hon menar att det är hennes brist på intresse som gör att det inte känns naturligt för henne att använda dans i verksamheten.

Genom att titta på vår diskussion i den här delen upplever vi att vi hittat ett svar på vår forskningsfråga: *“Relaterar förskollärarens dans erfarenheter till hur de uppfattar dansens plats i verksamheten?”*. Vi tolkar, utifrån svaren från förskollärarna, att tidigare erfarenhet och kunskap utanför förskolans värld inte är relevant om förskollärarna inte har fått tillräckligt med erfarenhet och kunskap i och om dans i sin utbildning på förskolläraryrket. Vår tolkning är att om förskollärarna fått mer kunskap och erfarenhet från sin utbildning om ämnet dans så hade det kunnat bidra till att förskollärarna hade haft ett större intresse samt kunskap till att vilja samt att kunna använda dansen i sin verksamhet idag. På så sätt hade förskollärarna haft en bättre ämnesdidaktisk kompetens.

7.3 Hur uppfattar förskollärare dansaktiviteternas syfte?

Utifrån våra resultat om hur dansen utformas och hur den framkommer eller inte i verksamheterna har vi sett ett varierande resultat. Med fokus på forskningsfrågan om dansens syfte i verksamheten har vi intresserat oss för hur förskollärare 2 och 5 uttrycker sig om prioriterade mål, där dansen kan bli bortvald. I den tidigare delen nämnde vi att förskollärare 5 menar att det är hennes brist på intresse som gör att hon inte prioriterar dansen i sin verksamhet idag. Hon menar även att hon inte använder dans i sin verksamhet på grund av att hennes verksamhet har ett huvudfokus på naturkunskap. Vi kopplar det även till tankar som förskollärare 2 uttrycker om att kunna använda dans som ett verktyg i arbete med andra ämnen eller teman, som hennes exempel om deras temaarbete med träd. Förskollärare 2 beskriver också att de i hennes verksamhet redan har dans inplanerat två gånger i veckan. Hon menar vidare att det gör att dansen inte känns prioriterat att använda i annat som exempelvis verktyg i andra ämnen eller teman. Moerman (2016) belyser i sin forskning att dansen är betydelsefull i annat än dansen i sig, och kopplar det till just naturvetenskapen som förskollärarna nämner i intervjuerna. Moerman menar att genom att använda dans i undervisningen om naturvetenskap kan barnens värld samt vetenskapsvärlden sammanlänkas, vilket bidrar till att barnens förståelse av världen ökar. Vi menar att förskollärarna hade haft stora möjligheter till att ge barnen utveckling och lärande om de kombinerade naturvetenskapens undervisning med dans. Vi kan stärka det genom att Moerman (2014) även menar att dans främjar all slags språkutveckling och uttrycksförmåga, underlättar inhämtning och lagring av kunskap samt stimulerar kognitiv utveckling oavsett om det gäller ämnet naturkunskap eller något annat. Vidare belyser Moerman att dans handlar om att pröva, utforska, skapa och leka fram betydelse och på så sätt skapa mening åt saker och det

sammanhang vi lever i. Så via dansen ges det möjlighet att uttrycka sig själv samt den värld vi lever i.

Förskollärare 3 nämner i sin intervju att hon tidigare använde dans mycket i sin verksamhet då barnen hade ett stort intresse för det, men att det idag knappt existerar i barnens utbildning. Det beror på att barngruppen och deras intresse för dansen inte är samma längre. På så sätt uppfyller hon Lpfö18 (2018) riktlinjer om att följa barnens intresse. I ett annat läroplansmål står det att "förskolan ska ge barnen möjlighet att utveckla förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter genom dans" (Lpfö18, 2018). Liknande står det även i Barnkonventionen att "Barn har rätt att uttrycka sin mening..." (UNICEF, 2018). Utifrån förskollärarnas agerande i verksamheten uppfyller hon en del i läroplanen men att den därav bortprioriteras även i hennes verksamhet, likt förskollärare 2 och 5. Att detta sker poängterar Pastorek Gripson m.fl. (2021) inte är så konstigt just för att som vi tidigare skrev likt författarens forskning är dansen inte ett nämnvärt ämne under förskollärarytbildningen.

I vårt resultat har vi också sett att dansen som uppstår i verksamheten har varierande samt liknande syften i respektive verksamhet. Vi har sett att förskollärare 1 till 4 nämner att dansen används som ett verktyg till lärandet av någonting annat. Förskollärare 3 berättar att hon använder dans som en del i att lära barnen om bland annat kultur och kroppsdelar. Hon berättar nämligen att när de ska spela musik i deras verksamhet väljer pedagogerna ibland musik utifrån vad barnens familjer spelar för musik hemma eller utifrån den musik som finns i barnens olika hemkulturer. Syftet med att spela musik från barnens hemkulturer menar hon är för att barnen ska få chans att höra samt att dansa till varandras kulturer men att också få veta varifrån deras kompisar kommer samt varifrån deras egna rötter kommer ifrån. Det anser vi går att koppla till Pastorek Gripson m.fl. (2022) tankar om dans och kultur. Pastorek Gripson m.fl. berättar att förskollärare kan välja att spela musik med olika språk samt visa danser från andra kulturer för att visa på olikheter som vidare bidrar till lärande för barnen. Vi anser även att det går att koppla till barnkonventionen (UNICEF, 2018) som menar att det är av vikt att låta barnen ta del av kulturella sammanhang samt att barnen har rätt till att delta och ska uppmuntras till det. Att ha kultur som syfte i dansaktiviteterna är också något som Lutz och Kuhlman (2000) poängterar i sin forskning bidrar till att barnen får en mer detaljerad kunskap om kulturerna men även att dans som redskap underlättade inläringen för barnen. Dans i undervisningen menar Lutz och Kuhlman bidrog till att barn som annars hade svårt att ta del av undervisningen engagerade sig mer spontant med mycket mer tänkande och jämförande i undervisningen.

Lutz och Kuhlman (2000) berättar också att om undervisningen består av dans ges barnen möjlighet att utveckla kroppskontroll och kroppsmedvetenhet samt att de utvecklar sitt självförtroende, hur de kan uttrycka känslor och respekt. Det anser vi delvis går att koppla vidare det till som förskollärare 3 säger i en annan del av sin intervju. Hon menar att genom sångsamlingar kan barnen träna på att benämna olika kroppsdelar som de rör på i samband med sången. Vi tror att det bidrar till att syftet för aktiviteten handlar om att öka barnets kroppsmedvetenhet. Likt flera andra förskollärare kopplar hon ihop dansen med konceptet 'mini röris'. Hon menar att genom att barnen får ta del av 'mini röris' arbetar barnen upp sin motorik samt kroppskontroll som också skapar likhet med Lutz och Kuhlman (2000) forskning. En annan förskollärare som också pratar om 'mini röris' i sin intervju är förskollärare 2. Hon pratar om dansens och 'mini röris' syfte, som för henne handlar om gemenskap och att delta i en pulshöjande aktivitet. I aktiviteterna är hon också noga med att prata med barnen och förklara för dem vad som händer i kroppen. Det för att även påvisa

syftet för barnen. Under aktiviteterna nämner hon bland annat att barnen blir svettiga, glada, starka och friska när de dansar. Dock poängterar både förskollärare 2 och 3 i sina intervjuer att de tycker det är svårt att få ett tydligt syfte i dansaktiviteter, även om vi tydligt kan se att de har tankar om vad syftet med deras aktiviteter är.

I alla informanternas verksamheter blir gemenskap och delaktighet synligt. Gemenskapen nämner förskollärare 2 och förskollärare 3 i termer av att “dansen bidrar till gemenskap” och att “dela glädjen gemensamt i en aktivitet”. Vi tolkar även att gemenskapen och delaktigheten blir synlig i flera andra delar av intervjuerna även om de inte ordagrant uttrycker det själva. Vi ser att gemenskapen och delaktigheten ofta ingår i dansen syfte då det nämner att barnen är med i låtvalet eller att musik bestäms utifrån deras intressen och hemkultur. Dansen används också för att ge de barn som inte har det verbala språket en chans att få uttrycka sig. Vi anser att på så sätt ges barnen känslan av att vara delaktiga och att det bidrar till gemenskap med de övriga deltagarna. Vi kopplar detta till Lobo och Winslers (2008) studie, att barn som deltar i en kreativ dansgrupp utvecklar mer av sina sociala förmågor. Vår tolkning är att förskollärarna ger chans att utveckla sina sociala förmågor genom att barnen får möjligheter till gemenskap och delaktighet genom dansaktiviteterna.

Utifrån vår forskningsfråga ‘*Hur uppfattar förskollärare dansaktiviteternas syfte?*’ har vi fått fram följande svar, att dansen ses som ett verktyg för att nå någonting annat. Vi har till exempel tagit upp att förskollärarna använder dansen för att få in barnens hemkulturer i verksamheten samt att skapa gemenskap i gruppen. Förskollärarna använder också dansen som en fysisk aktivitet och arbete med kroppen. Två av förskollärarna menar att använda dans i verksamheten är inte ett prioriterat mål för dem, antingen på grund av att de tycker sig använda den tillräckligt eller på grund av att det finns annat som verksamheten har fokus på. Vi tror att det senare delvis beror på okunskap, att de inte vet hur de ska kunna använda dansen till andra syften såsom till exempel naturkunskap.

7.4 Hur uppfattar förskollärare fenomenet dans i förskolans verksamhet?

Ur vår resultatdel finner vi en likhet bland samtliga förskollärare då de ser dansen som rörelse och fysisk aktivitet. Att dans är kopplat till rörelse beskrivs även av Nationalencyklopedin (u.å.) som definierar dans som rörelse som sker med hjälp av kroppen, som vidare går att koppla ihop med Lutz och Kuhlman (2000) studie där de nämner i sin forskning om hur dansen gynnar barnens möjlighet till kroppskontroll och kroppsmedvetenhet. Mer preciserat belyser Moerman (2021) dansens betydelse just för att barnen får erfara rörelse samt utvecklande inom balans, koordination, flexibilitet, styrka, snabbhet, uthållighet och motorisk reaktionsförmåga.

Ett resultat som framkommit genom intervjuer med samtliga förskollärare är att de kopplar dansen till musik. Det upplevde vi extra intressant eftersom vi som intervjuade inte nämnde musik på något sätt under intervjun. Att samtliga förskollärare kopplar dans till musik är inte konstigt då Nationalencyklopedin (u.å.) definierar dans som rörelser till en melodi eller rytm, vilket vi själva står kritiska till. Går det inte att genomföra dans utan musik? Vi vill någonstans poängtera att uttrycksformerna dans och musik inte är beroende av varandra. Absolut kan vi dansa till musik men behöver vi verkligen musiken för att genomföra dansen? Vi finner det viktigt att kunna skilja på de olika uttrycksformerna och ställer oss kritiska till Nationalencyklopedins beskrivning om dansen, då vi anser att dansen innebär så mycket mer än kopplingar till musiken. Som vi tidigare nämnde, så upplever vi det inte konstigt att förskollärarna kopplar dansen till musik då det känns som att det är den generella bilden av

dans. Däremot upplevde vi det väldigt intressant att samtliga förskollärare gjorde den kopplingen.

Ännu ett resultat som framkommit ur samtliga intervjuer är att förskollärare pratar om dansen med positiva termer så som lustfyllt och roligt. Vilket väcker funderingar hos oss när förskollärarna uttrycker att de själva ser det som lustfyllt/roligt och att barnen uppskattar det samt att det beskrivs i Lpfö18 (2018) att utbildningen ska vara just roligt. Om alla parter menar på att det är roligt eller att det ska vara roligt, varför används det då så begränsat i förskolans verksamhet? Kan det vara så att förskollärarna har fått för lite kunskap som de själva uttryckt och som vi behandlat tidigare i texten.

Ännu ett ämne vi funderar på om det kan grunda sig i okunskap handlar om hur förskollärarna benämner dansen. Lindqvist (2019) nämner dansen i sin forskning i termer som en uttrycksform, även i Lpfö18 (2018) benämns dansen som en uttrycksform. Även om det då står i förskollärarnas läroplan samt i forskning som förskollärarna hela tiden ska ha som grund i deras verksamhet är det bara förskollärare 3 av 5 som pratar om dansen i dessa termer. Det tror vi kan ha att göra med att de estetiska uttrycksformerna har en väldigt liten plats i förskollärarytbildningen som även Pastorek och Gripson m.fl. (2021) poängterar i sin forskning. Vi tycker att det är intressant och av vikt att uttrycka sig i korrekta termer. För som Johansson (2011) belyser har läroplanens implementering inneburit att pedagoger har fått en bekräftelse på arbetet som genomförs i verksamheten men också att den har bidragit till status och profession för förskolläraryrket. I och med det tänker vi att det är givande att benämna dansen i de korrekta termerna, att dansen är en uttrycksform, för att bibehålla yrkets profession.

Vidare vill vi diskutera svårigheterna bakom fridans och om det krävs någon kunskap kring det. Förskollärare 1 som oftast låter barnen dansa fritt menar att den fria dansen inte kräver någon förkunskap hos barnen vilket även går att koppla till förskollärares 3 beskrivning av att de yngre barnen deltar genom att göra rörelser till musiken. Däremot såg vi en varierande uppfattning från förskollärare 2 som menar på att barnen behöver hjälp i den fria dansen där de kan behöva härma en vuxen, detta tolkar vi som att hon menar på att det behövs en typ av förkunskap inom dansen. Dessa varierande uppfattningar intresserar oss för att vi själva i början av vår förskollärarytbildning också sett den fria dansen som något lätt, något som inte behöver någon förkunskap. Det har dock framkommit under vår utbildning utifrån forskning samt kunskap om att den fria dansen kan upplevas väldigt svår för barnen om det inte finns några typer av ramar i dansen. Den fria dansen inom ramar är betydligt lättare och kräver mindre av den som uttrycker sig i dansen, i detta fall barnen. Exempelvis belyser Wallerstedt och Pramling (2020) att uttrycka sig fritt inte är möjligt om barnen inte getts några redskap eller kunskaper om vad det hade kunnat innebära. Om vi ser detta utifrån förskolläraren 2 och hennes situation besitter barnen inte den kunskap eller de erfarenheter som krävs för att dansa fritt, men med en vuxen som barnen kan härma har det getts redskap och vägledning för att kunna uttrycka sig fritt inom dansen. Vilket vi anser även liknar Holmbergs (2012) exempel där en pedagog är en aktiv inspiration genom att själv dansa. På så vis kan barnen själva välja om de vill härma, inspireras eller bara utgå från sig själv.

Utifrån vår diskussion kring forskningsfrågan *'Hur uppfattar förskollärare fenomenet dans i förskolans verksamhet?'* har vi fått fram att förskollärare har en relativt gemensam syn när det kommer till vad dans är. Förskollärarna menar att det är någon typ av rörelse som går att skapa till musik som de även uttrycker är roligt. Vidare ser vi hur förskollärarna uttrycker sig om fenomenet dans där vi poängterar vikten av professionella och korrekta termer som vi tror

uteblir hos vissa förskollärare på grund av okunskap. Till sist såg vi varierade uppfattningar om hur den fria dansen upplevs för barnen vilket intresserade oss då vi själva tänkt i samma banor. Detta diskuterade vi utifrån våra tidigare erfarenheter med stöd från Wallerstedt och Pramling (2020) samt Holmbergs (2012) forskning.

7.5 Relevans för förskollärarens profession

Vi hävdar att vår studie är relevant att använda i förskoleverksamheten för att likt vad vi poängterat med tidigare forskning bidrar dans på många sätt positivt för barnen både kroppsligt och mentalt. Genom att använda dansen i verksamheten kan förskollärarna komma åt andra lärandemål, men att dansen också har ett egenvärde i sig. Att dansen har ett egenvärde i sig kan vi se på vår resultatdel där förskollärarna menar att dansen är rolig och lustfylld och ett bra verktyg för att få igång barngruppen i fysiska aktiviteter eller för att samla ihop barnen. Det på grund av att förskollärarna ser att många av barnen också tycker att det är roligt att dansa. Vi tänker att vår studie också är relevant i förhållande till det som Lindqvist (2019) poängterar i sin artikel att det behövs mer forskning om dans i förskolan. Lindqvist poängterar också att det behövs mer utbildning i dans för att förskollärarna ska våga använda sig av dans i sin verksamhet. Genom vår studie kan vi också belysa att det behövs mer utbildning i varför det är bra att använda sig av dans. Vi menar att det också är något som förskollärarna vi intervjuade vill få fram i sina intervjuer. I deras intervjuer framgår det att det är på grund av deras bristande kunskap samt att de fått för lite erfarenhet av att använda dans i förskolan som gör att de idag inte använder dansen i sin verksamhet. Vi hoppas att genom vår studie få flera förskollärare att intressera sig för att använda dansen i sin verksamhet. Vi vill också uppmärksamma förskollärare att dansen även kan användas som ett verktyg för att nå andra ämnen såsom till exempel naturkunskap. Vi anser det eftersom Moerman (2016) poängterar att dansen kan sammanlänka barnens värld med den abstrakta vetenskapsvärlden, som vi varit inne på i diskussionsdelen.

Förutom att vi tolkar att studien är relevant i verksamheten på grund av dansens syfte hoppas vi även på att vår studie lockar till ett intresse hos förskollärare att bli mer nyfikna på dansen och på hur den kan användas i verksamheten i andra delar än vad den används till idag.

7.6 Förslag på vidare forskning

I vidare forskning hade vi velat intervjua fler förskollärare för att utveckla och se om det finns mer variation. Vår tolkning är att det har varit kort tid att få in ännu flera förskollärare som vi hade velat intervjua i det här projektet. Med det menar vi inte att vi hade intervjuat några få till utan en större mängd förskollärare från en större del av Sverige. Det för att få en bredare helhetssyn om vad dansen har för plats i Sveriges förskolor. Vi tänker att det även är något som vi kan koppla ihop med det som Eriksson Barajas m.fl. (2013) beskriver att utefter det valda ämnet så möter forskaren ny information som skapar en helhetssyn. Genom det kan forskaren fortsätta att intervjua nya personer tills forskaren känner sig helt nöjd med informationen.

7.6.1 Lärande om naturkunskap kopplat till dans

En vidare forskning som vi också hade tyckt varit intressant är att testa på aktionsforskning ute i verksamheten. Där hade vi kunnat se om och hur dansen faktiskt bidrar till inläring och inhämtning av kunskap. Förslagsvis hade barngruppen kunnat delats in i två grupper, där den ena gruppen får teoretisk inläring om naturkunskap medan den andra gruppen får blanda

teori med praktik vid inläringen där dans blir ett verktyg. Det hade varit intressant att observera för att se om det är någon skillnad på vilken typ av kunskap det tagit åt sig. Vi hade då kunnat fördjupa oss i bland annat Moermans (2016) forskning som handlar om att dansen blir betydelsefull i undervisningen om naturkunskap.

7.6.2 Uppfattningar om genus kopplat till dans

Någonting vi vidare skulle vilja forska om är dansen kopplat till genus. Under våra genomförda intervjuer så tar endast en förskollärare upp dans ur ett genusperspektiv. Det är ingenting vi redovisar i vårt resultat eftersom det enbart var en som gjorde det, samt att det inte är något som vi kan koppla till våra forskningsfrågor. Genus kopplat till dans var en erfarenhet förskolläraren bar med sig från att hon var nyutexaminerad. I likhet med förskollärarens erfarenhet skulle pojkarna dansa med sjalar och i Lindqvist & Pastorek Gripsons exempel skulle barnen dansa med danskjolar. Lindqvist & Pastorek Gripson (2022) menar att danskjolarna senare gjorde att hela barngruppen blev inkluderad. Förskolläraren poängterar med sin erfarenhet att meningen med dansaktiviteterna bara handlade om att dela upp barngruppen i könsuppdelade grupper för att pojkarna skulle göra något som var typiskt flickigt och flickorna skulle göra något som var typiskt pojkgigt. Hon berättar vidare att hon istället tycker att alla barn ska bjudas in och utmanas att göra allt i verksamheten. Hon poängterar avslutningsvis att hon tycker att arbetet med genus idag har blivit bättre och kommit mycket längre.

Vi hade tyckt det varit intressant att gräva mer i det och sett vad förskollärare anser om dans i förskolan kopplat till just genus. Till exempel hade det också varit intressant att se om det leder till att fler pojkar hade dansat på fritiden. Vi frågar oss också om det hade sett annorlunda ut i samhället idag om pojkarna fått chans att dansa mycket i förskolan och även vidare i skolan. En av våra informanter ifrågasatte arbetet kring dans i sin intervju och frågade sig varför man inte arbetar mer med dans redan i förskolan men också vidare i skolan. Genustänket är utifrån att det oftast ses som något feminint samt att dans enligt tidigare forskning har kopplats ihop med homofobi (Lindqvist, 2019). Genus och dans är något som Lindqvist & Pastorek Gripson (2022) har intresserat sig för i sin aktionsforskning. De menar att många pojkar tar avstånd från dansen då det finns föreställningar om att dans anses vara en "flick-aktivitet". Vidare forskning hade då kunnat fokusera på att utveckla förskolan till att använda sig mer av dans för att stärka våra samt tidigare forskningsidéerna om att "alla kan dansa". Det i enlighet med att förskolan ska motverka könsroller, samt att förskolan ska låta barnen pröva och utveckla olika förmågor och intressen oavsett vilket kön de tillhör (Lpfö18, 2018).

8. Referenslista

- Bjørndal, C. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Liber.
- Claesson, S. (2020). *Spår av teorier i praktiken - Några skolexempel*. Studentlitteratur.
- Dahlgren, L - O., & Johansson, K. (2015). Fenomenografi. I A. Frejs., & R. Thornberg. (Red.), *Handbok i kvalitativ analys* (s. 162-175). Liber.
- Eriksson Barajas, K., Forsberg, C., & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap. Vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. Natur & Kultur.
- Fejes, A., & Thornberg, R. (2015). Kvalitet och generaliserbarhet i kvalitativa studier. I A. Fejes., & R. Thornberg. (Red.), *Handbok i kvalitativ analys* (s. 256-278). Liber.
- Holmberg, Y. (2012). Musikstunden - sång, spel och rörelse. I B. Riddersporre, & J. Söderman. (Red.), *Musikvetenskap för förskolan* (s. 123-137). Natur & Kultur.
- Johansson, E. (2011). *Möten för lärande: Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan*. Skolverket.
- Larsson, S. (1986). *Kvalitativ analys - exemplet fenomenografi*. Studentlitteratur.
- Lindqvist, A. (2019). Bortglömda kroppar i ett akademiserat förskolläraryrke?: om förskollärares lärprocess. *På Spissen*, 5(1), 43-64.
<http://dx.doi.org/10.18862/ps.2019.501.4>
- Lindqvist, A. (2020) "Många killar som ska va såhära Allanballan" - om möjligheter och utmaningar med dans som uttrycksform. I H. Örtegren & A. Widén (Red.), *Kulturskoleklivet: ett kliv för lärarkåren*. (s. 25-51). Umeå Universitet.
- Lindqvist, A., & Pastorek Gripson, M. (2022). Undervisning i dans i förskolan – en rörlig verksamhet. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 7(2), 119-143.
<https://doi.org/10.15626/pfs27.02.06>
- Lobo, S., & Winsler, A. (2008). The Effects of a Creative Dance and Movement Program on the Social Competence of Head Start Preschoolers. *Social Development*, 15(3), 501-519. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/j.1467-9507.2006.00353.x>
- Lutz, T., & Kuhlman, W. D. (2000). Learning about Culture through Dance in Kindergarten Classrooms. *Early Childhood Education Journal*, 28(1), 35-40.
<https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1023/A:1009595520022>
- Läroplan för förskolan*. (2018). Skolverket.
<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65d5aa/1553968116077/pdf4001.pdf>
- Marton, F., & Booth, S. (2000). *Om lärande*. Studentlitteratur.

- Matthews R, D., Ubbes A, V., & Freysinger J, V. (2016). A qualitative investigation of early childhood teachers' experiences of rhythm as pedagogy. *Journal of early childhood research*, 14(1) 3-17.
<https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/1476718X14523745>
- Moerman, P. (2014). Dansa och lär Hur dans gör lärandet effektivt och lustfyllt. I A. Burman (Red.), *Konst och lärande - Essäer om estetiska lärprocesser* (s. 183-216). Elanders.
- Moerman, P. (2016). Dancing and learning natural sciences aesthetics, embodied knowledge, and classroom interaction. *The international journal of science, mathematics and technology learning*, 23(3), 15-32.
<https://doi.org/10.18848/2327-7971/CGP/v23i03/15-32>
- Moerman, P. (2021). *Dans som undervisning. Dans Pedagogik Estetik Etik. Teori och Metod. Studentlitteratur.*
- Nationalencyklopedin. (u.å.). Dans. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2023-04-12 från
<https://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/upplagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dans>
- Nationalencyklopedin. (u.å.). Variation. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2023-04-26 från
<https://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/upplagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/variation>
- Nikko, A., & Ugasteb, A. (2019). Estonian and Finnish preschool teachers' conceptions of learning. *European early childhood education research journal*, 27(1), 40-52.
<https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/1350293X.2018.1556533>
- Pastorek Gripson, M., Lindqvist, A., & Pernille Østern, T. (2022). 'We put on the music and then the children dance' - Swedish preschool teachers' dance educational experiences. *Research in Dance Education*, 23(3) 337-359.
<https://doi.org/10.1080/14647893.2021.1928622>
- Pastorek Gripson, M., Mattsson, T., & Andersson, N. (2021). What Syllabus Documents Can Tell Us about the Presence and Position of Dance in Early Childhood Teacher Education: A Swedish Perspective. *Research in Education*, 111(1) 1-24.
<https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/00345237211009255>
- Pramling, N. (2020). Vad utmärker vetenskaplig kunskap?. I A. Åkerblom, A. Hellman & N. Pramling (Red.), *Metodologi: för studier i, om och med förskolan* (s. 15-36). Gleerups.
- Richardson, J. T. E. (1999). The Concepts and Methods of Phenomenographic Research. *Review of Educational Research*, 69(1), 53-82.
<https://doi.org/10.3102/00346543069001053>
- Svensson, L., & Åkerblom, A. (2020). Fenomenografi om undervisning i förskolan . I A. Åkerblom, A. Hellman & N. Pramling (Red.), *Metodologi: för studier i, om och med förskolan* (s. 89-105). Gleerups.

Svensson, P., & Ahrne, G. (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (17-31). Liber.

UNICEF. (2018). *Barnkonventionen*. Hämtad 2023-02-03 från <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#kort-version>.

Vetenskapsrådet. (2017). God forskningssed. Tillgänglig: https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf

Wallerstedt, C., & Pramling, N. (2020). Estetiska uttrycksformer och lärande. I A-L. Lindgren, N. Pramling & R. Säljö (Red.), *Förskolan och barns utveckling, grundbok för förskollärare* (s. 197-201). Gleerups.

9. Bilagor

9.1 Intervjuguide

1. När blev du färdig examinerad förskollärare?
2. Hade du dans under din förskollärarytutbildning?
  - Hur upplevde du att det var?
  - Minns du om du fick undervisning i dans i grundskolan?
3. Vad är dina tidigare erfarenheter av dans?
  - Möter du dans utanför ditt yrke?
4. Vad tänker du när du hör ordet dans?
5. Vad tycker du om att dansa?
  - Vad är det som gör att du tycker om att dansa?/ Vad är det som gör att du inte tycker om att dansa?
6. Använder du dig av dans i verksamheten?

Om ja:

- Varför använder du dig av dans?
- Hur använder du den?
  - På vems initiativ uppstår dansen? (kan du ge exempel)
  - Är dans aktiviteterna planerade eller sker de mer spontant? Om dans aktiviteterna är planerade finns det andra lärandemål kopplade till aktiviteten än bara dansen i sig? Vilka i sådana fall?

Om nej:

- Varför använder du dig inte av dans?
  - Gör ni rörelser till exempelvis musik, eller under sångsamling?
7. (Upplever du att dans är lätt eller svårt att använda?
    - Förklara gärna varför du upplever det så.)
  8. Finns det något mer du vill tillägga som inte är sagt?

9.2 Samtyckesavtal

Information till deltagare i forskningsprojekt: Förskollärares uppfattningar om dans i förskolan.

Vi vill fråga dig om du vill delta i vårt forskningsprojekt. I det här dokumentet får du information om projektet och om vad det innebär att delta.

Vad är det för projekt och varför vill ni att jag ska delta?

Vårt projekt är att vi gör ett examensarbete på förskolläraryrket vid Göteborgs universitet i kursen LÖXA2G. Vi vill i vårt examensarbete få en bild av vad förskollärare har för uppfattningar om dans samt att använda dans i förskolans verksamhet.

Du är nog vald utav oss för att vi vill få en spridning när det kommer till ålder på förskollärarna och förskolornas geografiska placering.

Hur går studien till?

Att delta i vårt projekt innebär att vi 2 eller 3 personer vid ett tillfälle kommer till din arbetsplats och genomför en intervju med dig som tar cirka 45 minuter. Det betyder att du behöver lämna barngrupp under tiden som intervjun pågår. Vi har en förhoppning om att ni kan tillgodose en plats där vi kan genomföra intervjun utan att bli störda. Under intervjun ställs frågor till dig där dina svar kommer att bli en del av vårt resultat och diskussion. Intervjun kommer att spelas in som en ljudfil med hjälp av vår mobiltelefon samt eventuella anteckningar som sedan transkriberas.

Möjliga följder och risker med att delta i studien

Det risker som medföljer i intervjun är att vårt inspelade material samt våra skriftliga anteckningar från intervjun kommer att lämna förskolan och följa med oss hem.

Vår förhoppning är att du inte ska bli känslomässigt påverkad men frågor som kan inkludera granskning av dina erfarenheter samt ditt egna arbetssätt kan förekomma. Upplever du att du blir ställd frågor som är jobbiga undviker vi dessa.

Vad händer med mina uppgifter?

Projektet kommer att samla in och registrera information om dig då vi spelar in intervjun i ljudformat med en mobil som Josefin, Josefina och Gabriella har tillgång till. På mobilen kommer ljudfilerna sparas tills de är transkriberade, fram tills att uppsatsen är godkänd för att sedan raderas. När transkriberingen görs avidentifieras du, varken namn, kön, specifik ålder, förskola eller kommun kommer att nämnas.

Inspelningar där personer är identifierbara räknas som personuppgift. Enligt EU:s dataskyddsförordning har du rätt att kostnadsfritt få ta del av de personuppgifter om dig som hanteras i studien, och vid behov få eventuella fel rättade. Du kan också begära att uppgifter om dig raderas samt att behandlingen av dina personuppgifter begränsas. Materialet kommer att behandlas så att obehöriga inte kan ta del av det. Om du vill ta del av uppgifterna ska du kontakta Josefina Eriksson, Josefin Wiklund, Gabriella Arvidsson eller vår handledare Niklas Rudbäck. Om du är missnöjd med hur dina personuppgifter behandlas har du rätt att ge in klagomål till Datainspektionen, som är tillsynsmyndighet.

Hur får jag information om resultaten av studien?

Vid önskemål från deltagaren i projektet så kommer transkriberingen av din intervju samt det slutgiltiga resultatet av examensarbetet att mejlas till deltagaren.

Deltagandet är frivilligt

Ditt deltagande är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta deltagandet. Om du väljer att inte delta eller vill avbryta ditt deltagande behöver du inte uppge varför, och det kommer inte heller att påverka dig negativt.

Om du vill avbryta ditt deltagande ska du kontakta den ansvariga för studien (se nedan).

Ansvariga för studien

Josefina Eriksson: guserijoej@student.gu.se

Josefin Wiklund: guswikjoj@student.gu.se

Gabriella Arvidsson: gusarvga@student.gu.se

Handledare Niklas Rudbäck: niklas.rudback@hsm.gu.se

Samtycke till att delta i studien

Jag har fått skriftlig informationen om studien och har haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla den skriftliga informationen.

- Jag har tagit del av ovanstående information och samtycker till att delta i studien "Förskollärares uppfattningar om dans i förskolan".
- Jag samtycker till att uppgifter om mig behandlas på det sätt som beskrivs i ovanstående informationen.

Datum/Plats

Namnförtydligande

Underskrift
